

MAGYAR L

T. „Otthon” Írók és Hírlapírók Köre
HUNGARIA BUDAPEST
VII., Erzsébet-körút 9—11.

Főszerkesztő és szerkesztésért felelős:
dr Paál Árpád

Laptulajdonos: **SZENT LÁSZLÓ NYOMDA R.-T.**
Felelős igazgató: **FOLLMANN GÉZA**
Törvényszéki bej. szám: Tr. B. 11/11. Jun. 1938.

Főmunkatárs: **dr Gyárfás Elemér**

Ferdinand király érc-szobrának leleplezése Chisenevben

A kormány nevében Zigre Miklós miniszter beszélt az ünnepségen

Bucuresti. Saját tud. Vasárnap Chisenevben fényes ünnepségek keretében leleplezték Ferdinand király ércszobrát. Az ünnepségen nagy beszédek hangzottak el.

A király nevében Nicolae Ciuperca hadsereg-főfelügyelő méltatta Ferdinand király érdemeit, aki a román nemzet történetébe a legnagyobb vajdák mellé írta be nevét azzal, — mondotta

Ciuperca, — hogy kardot rántott saját származási fajtája ellen.

A kormány nevében Nicolae Zigre vallásügyi miniszter beszélt, aki egyuttal Erdély üdvözlését is hozta a testvértartományának.

Beszélték még Toni alminiszter, Cazacliu tartományi helytartó, Stefan Ciobanu, a Román Akadémia nevében és mások.

Gafencu külügyminiszter lapja a Magyarországgal való viszony javulásairól

Bucuresti. Saját tud. Gafencu lapja, a „Tim-pul” írja:

A Belgrádi román—jugoszláv tárgyalásokkal kapcsolatban a világsajtó foglalkozik a két országnak azon óhajával, hogy Magyarországgal való viszonyukat megjavítsák. Ennek a szükségességét felismerik Bucurestiben és Belgrádban egyaránt. Románia részéről a külügyminiszter galati

beszéde kifejezést adott ennek és legutóbb Csáky gróf szintén kedvezően beszélt a Romániával való kapcsolatok megjavítása szempontjából. Ezt a kedvező légkört, ami megteremti a szükséges politikai éghajlatot, egy gyümölcsöző kapcsolat számára, nem zavarhatják meg jelentéktelen sajtóincidensek. Sajtóellentétek előfordulnak olyan országok között is, amelyek régi barátságban élnek.

A kataloniai köztársasági hadsereg teljesen felbomlott

Égyrésze a nemzetiek előtt megadta magát, másrésze francia földre menekülve lerakta a fegyvert

Párizsból jelentik: A köztársasági spanyol hadsereg kataloniai részének összeomlása hekövetkezett. A Katalóniában küzdő köztársaságiak február 5-én, vasárnap megadták magukat. Vasárnap délután Lepertus francia városban megjelent Sagalde köztársasági tábornok, mint a köztársasági hadsereg megbízottja és bejelentette a francia hatóságoknak, hogy a katalánhadsereg végleg letette a fegyvert. Sagalde kérte, hogy a francia hatóságok fogadják be a Katalóniából menekülteket. A spanyol tábornok s a francia hatóságok között megállapodás jött létre, melynek értelmében a franciák nemcsak a nőket és gyermekeket,

hanem a 18-tól 25 éves férfiakat is beengedik. Vasárnap délután a megállapodás következtében megindult a spanyol menekülők francia földre való özönlése. Tizezrével jönnek a menekülők, akiket a francia hadsereg katonáinak sorfala fogad. A spanyol katonáknak a határon való átlépésük után azonnal át kell adniok fegyvereiket. Az út jobboldalára a gépfegyvereket adják le, baloldalára pedig a kézfegyvereket. Lézi-gránátokat és más főszereléseket. A menekülők száma olyan nagy, hogy a francia hatóságok újabb menekült táborokat állítanak fel.

Negrin köztársasági miniszterelnök még Valenciából folytatni akarja az ellenállást

Azana köztársasági elnök ezt ellenzi

Perpignonnól jelentik: A katalán hadsereg ellenállásának összeomlása szinte 24 óra alatt következett be. Mint ismeretes Barcelona elfoglalása után a katalán kormány még fennhangon hirdette, hogy utolsó csepp vércéig ellentáll a nemzetieknek. Meg is kísérelték az ellenállást, de Franco tábornok mindent elsöprő támadásának

lendületét pillanatra sem tudták feltartóztatni. A katalán kormány előbb Gerona városba vonult vissza és innen intézte az ügyeket. Geronát többszörösen megerősítették és azt határozták el, hogy itt kíséreljék meg az utolsó ellenállást. A nemzetiek előnyomulása azonban annyira fenyegető volt, hogy az egész katalán hadsereg idegileg ösz-

szoroppant. Már pénteken este Gerona városából a lakosság menekülése és szombaton reggelig körülbelül 60 ezer ember menekült el a városból. A rémület a lakosság és a katonaság körében oly nagy volt, hogy komoly ellenállásra tovább senkikem gondolt. Szombaton délelőtt 10 óra 30 perckor a navarrai hadtest jöjre behatolt Gerona városába. Három páncélos kocsit gördült be a városba s utána megkezdődött Solchaga tábornok csapatainak bevonulása. Szinte ugyan ebben az időben a város keleti oldalán megjelentek Yague tábornok marokkói rohamcsapatai is és most már kétoldaltól körülvéve vonultak be a városba. Délben egy órára Gerona elfoglalása befejeződött.

Gerona elfoglalásának hírére a katalán kormány, amely a nem messze fekvő Figueras városba vonult vissza, innen is elmenekült. Azana köztársasági elnök Iral tárca nélküli miniszter kíséretében francia területre menekült és megkérte a perpignoni hatóságokat, hogy adjanak számára beutazási utlevelet. Hasonlóképpen Aguire baszk elnök és Companis volt katalán elnök is utlevelet kértek. Azana rövidesen megkapta a beutazási engedélyt és Párizsba utazott. Aguire és Companis szintén utlevelet kapott, de utazásuk célját nem jelentették be. Negrin köztársasági miniszterelnök és a kormány tagjai hír szerint repülőgépen Valenciába utaztak. Az a tény, hogy Azana köztársasági elnök Párizsba utazott, azt jelenti, hogy teljes erővel ellenzi Negrin miniszterelnök további ellenállásra vonatkozó terveit. Azana belátta, hogy a további ellenállásnak semmiféle célja nem lehet.

FIGUERAS VÁROST IS ELFOGLALTÁK A NEMZETIEK

A spanyol nemzeti hadsereg győzelmes előbbre vonulását folytatva vasárnap elfoglalta Figueras városát is. A bevonulás alkalmával rengeteg foglyot ejtettek. 1200 köztársasági milicista a nemzetiekhez pártolt át. Az elfogottak között van Alcala Zamora volt spanyol köztársasági elnök fia is. Zamora fia, mint ismeretes, annak idején atyja ellenzésére belépett a köztársasági hadseregbe és a nemzetiek ellen harcolt.

Ellen-Népszövetség létesül német-olasz- japán vezetéssel

Bécs lesz az új Népszövetség székhelye

Bécsből jelentik: Itteni politikai körökben úgy tudják, hogy a genfi Népszövetségből kilépett nagyhatalmak, Németország, Olaszország és Japán új nemzetközi társaságot akarnak létrehozni. Az új társaságba bevonják mindazokat az államokat, amelyek elvetették és a jövőben hajlandók elvetni a genfi Népszövetség gondolatát. Az új Népszövetség tagjai tehát Németországon, Olaszországon és Japánon kívül Magyarország, a nemzeti Spanyolország, Jugoszlávia és Bulgária lennének. Az ellennépszövetség székhelye Bécsben lenne.

Amint politikai körökben beszélnek, a japán nagyköveteknek nemrég Párizsban tartott értekezletén ez a terv már felmerült és részleteit meg is beszélték. A japánok azonban szeretnék, hogy előbb azok között az államok között, akik aláírták a komitern-ellenes egyezményt, katonai szövetség jöjjön létre.

A bécsi Népszövetség tervezéséről szóló hírt a budapesti sajtóban a Virradat c. szélső jobboldali lap közölte. Ezért azt magyar körökben egyelőre fenntartással fogadták.

A kolozsvári merénylők bűnpörében elrendelték az összes szabadlábbon lévő vádlottak letartóztatását

Ellentmondásokba keveredtek a vádlottak és megcáfolták korábbi vallomásaikat

Kolozsvár. Saját tud. *Stefănescu-Goanga* dr. rektor és *Gruia Enache* detektív elleni merénylet, valamint több más terrorselekmény elkövetésével vádlottak ügyében tartott főtárgyalás második napján folytatták a tanú kihallgatásokat.

Beismerő vallomást tettek a rektor merénylői

Pop Ioan bölcészeti hallgató elmeséli, hogy már két évvel ezelőtt érelődött meg benne a gondolat, hogy eltegye láb alól az egyetemi rektort.

Lascaianu Aurel gazdasági akadémiai hallgató, a tulajdonképpeni értelmi szerző elmesélte a merénylet lefolyását. Pop lőtt rá először a rektorra, *Gruia* detektívet dulakodás közben érte több golyó. *Hangsúlyozta, hogy a merényletet saját elhatározásukból követték el és arra senkitől sem kaptak utasítást.*

Uta Dumitru a *Distributia* petróleumelosztó üzem külvárosi benzinkútjára ellen elkövetett merényletet ismerteti. A rektor elleni merénylet alkalmával Maniu nevű társával rőpcédulákat osztogatott. Vallomása végén többször ellentmondásba keveredik.

A következő vádlott *Andrei* Vasile orvostan-hallgató. Ellene az a vád, hogy utasításokat kapott Németországból a terrorselekmények kivitelezésére. A nyár folyamán Németországban töltötte a vakációját és történetesen éppen hazatér-

tével esik egybe a legionista mozgalom új erőre kapása. Allítólag ő lett volna az egyik összekötő futár a fővárosi és a kolozsvári szervezet között.

— Tanulni voltam Németországban. Eheztem, koplaltam, hogy külföldre utazhassak és nem azért mentem oda, hogy utasításokat hozzak — mondotta.

Az ellene felhozott vádak tagadja és csak diákmozgalomról, nem pedig terrorista szervezkedésről akar tudni.

Andrei után *Andritoiu* következik, aki ellen többek között az a vád, hogy a merényletnél használt fegyvert ő szerezte Popnak. A revolver később *Lascaianu* kezébe került és *Gruia* detektív halálát okozta. Elmondja, hogy Pop revolvért kért tőle, anélkül, hogy megmondta volna mire kell. *Andritoiu*nak nem volt fegyvere és így egy *Dudur* nevű kollégájától kért kölcsön. *Dudur* egy nyolclevetű forgópisztolyt adott neki s azt at is adta Popnak, hogy később mi történt a fegyverrel azt nem tudja.

— Magát nem is érdekelte, hogy mire kellett Popnak a fegyver — teszi fel a kérdést az elnök.

— Nem! Különben is Pop nem mondta volna meg, hogy mi a szándéka vele.

Vallomásának megerősítése végett kihallgatják *Dudur* diákok, aki elmondja, hogy *Andritoiu* valóban kért tőle fegyvert. Ő adott is. A fegyvert egy munkástól vette. A munkást nem ismeri, sohasem látta. Nem érdekelte, hogy *Andritoiu*nak mire kell a fegyver.

A szabadlábbon lévő vádlottak „kitanítják” a letartóztatottakat

Andritoiu ellen többek között még az volt a vád, hogy az a merénylet napjának estjén összesetalálkozva *Uta* Dumitruval és *Maniu* Aurelval a merénylet elkövetésének körülményeiről tárgyaltak és így tudomásuk lehetett annak tervezéséről, sőt a gyilkosok személyének kilétéről is. *Andritoiu* azonban tagadja ezt a találkozást. Elővezetik *Maniu*t, aki nem kis meglepetésre visszavonja a délelőtti tett vallomását és letagadja az egész beszélgetést. Találkozott ugyan *Andritoiu*val, de egészen más dolgokról beszéltek.

— Délelőtti azt vallotta, hogy beszélt erről *Andritoiu*val? — teszi fel a kérdést az elnök.

— A délelőtti vallomásom nem volt igaz. Az az igaz, amit most mondok.

A felelet után *Negulescu* elnök felháborodottan pattant fel helyéről:

— Hallatlan az, ami itt folyik. Homlokegyenest ellenkező vallomásokot tesznek itt bizonyos személyek által befolyásolt vádlottak. Kivel tartózkodott együtt *Maniu* a délelőtti kihallgatása óta? — teszi fel a kérdést a foglyok őrzetere kirendelt altisztnek.

— A szabadlábbon lévő vádlottakkal, akiket nem lehet megakadályozni abban, hogy a vádlottak mellett elhaladva egy-két szót feljűk ne mondjanak. — hangzik a felelet.

— Akkor letartóztatottnak nyilvánítom az összes szabadlábbon lévő vádlottakat! — kiáltja fennhangon *Negulescu* alezredez.

Az ügyvédek padsorában mozgolódás támad. A védők kijelentésének megmásítására akarják bírni az elnököt, hivatkoznak a perrendtartás vonatkozó paragrafusaira. Az elnök azonban türelmét vesztve kiáltja a védők padsora felé:

— Minden tekintetben vállalom a felelősséget!

Baromfi szakember

Keresetük nagy külföldi export vállalatához. Csakis tapasztalt, vágott-baromfi kezelésében feltétlenül jártas, megbízható egyének, teljes ismeretével az áru kezelésének hűtőházakban, küldjük részletes ajánlatukat „Állandó” jelző alatt **RUDOLF MOSSE S. A.** București, S. 1. Bulevardul Pratiannu No. 22. címére.

„kitanítják” a letartóztatottakat

A bíróság határozathozatalra vonul vissza és rövid szünet után kihirdeti, hogy

elrendeli a szabadlábbon lévő hét vádlottak azonnali letartóztatását,

egyben pedig bejelenti, hogy a tárgyalás folytatását hétfő reggel kilenc órára halasztja el.

Sajó és a Bodri

Írta: Nyáry László

A kis város művésztelepének kiállítására nem az lett, aminek indult. Valóságos és a fővároshoz hasonló tárlati jelleget vett fel. Előbb csak úgy volt, hogy a művészkolónia összehívja a környékbeli mecénásokat, földesurakat, műpártoló megyei hivatalnokokat stb. Két kis díjcska szerénykedett a tervezetben, de mire a megnyitásra került a sor, számuk nyolcra szaporodott. Volt is órom a művészek közt a telpen. A kiállítás napján pedig úgy hemzsegett a vendégsereg, mint a hangyaboly. A meghívott zsűri, híres és neves festőművészekre nagy feladatot hárujt. Alig tudtak egyéges ítéletet hozni a sok, jobbnál jobb, szebbnél szebb festmény között. A késő esti órákban hirdették ki döntésüket:

— A művésztelep idej grand prixét, nagyméltóságú *Hollcsi* György tiszteletdíját *Makkai* István nyerte „Pannika csókol” című képével.

Halk zsibongás támadt az elhangzottak után. Minden szem *Makkai* felé szegeződött, aki egy kényelmes zeoltyében ülő, gyönyörűséges leány hata mögött állt. A közellevők gratuláltak *Makkai*nak.

Olyan volt az a leány, mintha fehér márványból faragták volna. Mintha fonséges álmok márványába csipkés, illatos illúziójának mozaikját ágyazta volna a legnagyobb Szobrász. Biborban égő rózsák pirosították arcán, szemében pedig fekete szenvedélyek sötét pokoltüze ült.

Ez volt *Pannika*, *Makkai* István menyasszonya.

Mikor a nagy ünnepségről hazaértek *Makkai* István kétszemű kis házába, az öreg *Makkai* néni alig tudta kihámozni *Pannika* örömtől repeső szívének kiáradó nagy öszevisszaságából a valót. Miután alaposan megbeszéltek az *István* kétszemű kis házába, az öreg *Makkai* néni alig tudta kihámozni *Pannika* örömtől repeső szívének kiáradó nagy öszevisszaságából a valót. Miután alaposan megbeszéltek az *István* előtt álló nagy perspektívát, *Pannika* előkötörasztta a két kis kutyakölyköt. Az egyik a gyújtósallyak közt bozarszott, a másik pedig az apró baromfiakat

A Magyar Lapok előfizetőihez

Túl azon az igyekezetünkön, hogy lapunk színvonalát újságírói szempontból fokozatosan emeljük, nem tévesztettük szem elől azt sem, hogy olvasóközönségünkkel szoros kapcsolatot teremtsünk. Ezt a kapcsolatot igyekszünk ki-mélyíteni, amikor ajándékozási akciókkal olvasóink, illetve előfizetőink között minél több örömet akarunk szerezni.

I. CSOPORT:

Azok az előfizetők, akik folyó év február hó 20-ig EGY EGÉSZ ÉVRE előre, vagyis 1939. évre kiegyenlítették az előfizetési díjukat, résztvesznek teljesen díjtalanul alábbi nyeremények kisorsolásában:

1. Egy 6 személyes valódi ezüst desszert készlet.
2. Egyhetes nyaralás a Gyilkos-tónál.
3. Egy fényképezőgép.
4. Előfizetés a „Magyar Lapok”-ra egy teljes évre (1940. évre).
5. 1000 lei értékben könyvek tetszés szerinti választásában (a könyvek jegyzékét annakidején kiküldjük).

Ezenfelül 10 előfizető között szétoztunk 1-1 regényt.

II. CSOPORT:

Akik február 20-ig az 1939. évi ELSŐ FÉLÉVI díjukat egyenlített ki. Az alábbi nyereménytárgyak kisorsolásában vesznek részt:

1. Egy perza szőnyeg.
2. Egyhetes nyaralás Püspökfürdőn.
3. Egy női vagy férfi karóra, esetleg zsebbóra.
4. Egy félévi ingyenes küldése a „Magyar Lapok”-nak 1939. második félévében.
5. Gyönyörű kivitelű Eucharisztikus Kongresszus Album.

Ezenfelül 10 előfizető között szétoztunk 1-1 regényt.

III-IV CSOPORT:

Azok között, akik 1939. február 20-ig bezárólag teljes egészében rendezték az előfizetési díjukat, azaz hátralékban nincsenek. (Ide tartoznak a most jelntekző új előfizetők is, akik legalább háromhavi díjat fennli időpontig kiegyenlítették.) Az alábbi nyereménytárgyak kisorsolásában vesznek részt:

1. Egy uti neccesaire.
2. Egy álló asztali óra.
3. 500 lei értékben könyvek tetszés szerinti listát megküldjük).
4. Egy villanylámpa (amennyiben a nyerő fali helyen lakna, ahol villany nincsen, ez esetben petróleumfűzővel cseréljének ezt fel).
5. Egy csinos tölteolt.

hajkurászta az udvaron.

Közös emlék volt ez a két kis bundás, amit *Pannika* és *Makkai* szereztek egészen fiatalon. *Pannika* aztán nevelgette, etetgette a kis mukkákat. Már nem is szorultak nagyon ilyen gondos nevelgetésre, csak *Pannikának* szolgáltak meglehetősen rakoncátlan játékeszerül.

— No *Sajó* *Bodri*! Gyertek ide. Gyertek kis mufurcok, hát nem vagytok éhesek?

Hát biz' a *Sajó* és *Bodri* éhes volt és ugyan-csak nekiláttak a tejbe áztatott kenyérnek. Két perc alatt ki volt a „menázi”. *Bodri* meg már a cserépedényt is rángatni kezdte.

Közben újra hazakerült *Makkai* *István* is. A gyors egymásutánban lehajtott két pohár bor nem maradt nyom nélkül.

— De *Pista*, az *Istené*! Mondd, mi lesz veled? Mi lesz? Hát nem akarod, hogy a feleséged legyen? Nem akarod? Nem hagyd abba már azt az átkozott ivást? — így panaszlott elő a szó *Pannika* ajkáról. Mert valójában nagyon szerette ezt a kiteljesedett művészt. Ebből a boldog álmodozásból *Pannikát* *Makkai* borgőzös hangulata ébresztette fel. Ilyenkor ráeszmélt, hogy az egész boldogság tudata fájdalmas vízió. Harca kelt benne az ész sugallata a szív fájdalmas szerelmi érzésével s az ész győzött.

— *Pista*! Én most, utoljára, ünnepélyesen kijelentem, ha még egy pohár bort le mer nyelni, nem leszek a felesége, sőt másnap elutazom Bécsbe. Beállok a bácsi gyárába és soha többé vissza nem jövök.

Makkai *István*ban talán az alkoholos dac, talán az elbizakodott zseni, vagy talán a megfenygetett férfi virtusa túltolt fel, mikor csak úgy kurtán-furesán kijelentette:

— Akkor *Pannikám*, máris utazhatsz, mert én holnap is benézek a „Zöld békába”.

— Igen? Na, jöjjön, kiserjen haza. A többit meglátjuk holnap este.

Biz' hiábavaló volt *Makkai* édesanyjának állandó intelme, kérése, fia mindjobban elmerülni látzott az alkohol pusztító mámorában.

Pannika hosszu ideig próbálkozott még, nem sikerült.

Mikor a pohár már csordultig megtelt, erejének végső kétségbeesettségével kijelentette:

„Nem utasítom vissza a munkát“

Az erdélyi római katolikusok új püspökének jelmondata. Székely származású elődök az erdélyi püspöki székből

Erdély katolikus közönségére ünnepi hét virradt hétfőn: készülődés a püspökszentelésre, ami vasárnap fog lefolyni Kolozsváron. Erdély fővárosában ez az első római katolikus püspökszentelés. Az ősi püspöki székhelyen, Gyulafehérváron is csak a néhai Vorbuchner Adolf volt az, akit püspökké szenteltek, mert a püspöki székből szerepelt elődök mind Rómában, vagy Esztergomban, vagy Erdélyen kívül levő más városokban szenteltek föl főpásztori hivatásukra.

A másik, nem kevésbé fontos tény az, hogy ismét székely származású püspök foglalhatta el az erdélyi katolikus egyházmege vezetőjét. Székely származású püspök eddigéi mindössze hat állt az egyházmege élén. Az első székely püspök Ilyés András volt, (1697—1712), aki visszazerezte a gyulafehérvári püspöki palotát és az alvinci birtokokat. A második székely püspök báró Mártonffy György volt, (1716—1722), aki Csikkarcfalván született. Ő szerezte vissza a kolozsvári főtéri templomot, ahol most a püspökszentelés lesz. Báró Antalffy János (1724—1728) Csikszentmártonban született s III. Károly nevezte ki püspökké. Mártonffy József (1799—1815) Székelyszentkirályon (Udvarhely-megyében) született s Jezsuitából lett Erőssy püspökévé. Kovács Miklós (1828—1852) csiktusnádi származású és alapítványai tették országosan ismertté nevét. Fogarassy Mihály gyergyószentmiklósi származású; az ő nevéhez fűződik a budapesti Szent István Társulat megalapítása.

Lőnhart Ferenc, gróf Mailáth Gusztáv Károly és Vorbuchner Adolf püspökök után következik Márton Áron, aki, mint több nagy elődje, szintén csikmegyei származású.

Nehéz időkben foglalta el a püspöki széket Márton Áron, aki jól tudja, hogy nehéz feladatok előtt áll. Püspöki címerének jelmondata azonban jellemzi ezt a keményakarátú férfit, akinek élete éjjel-nappali vigília az Üdvözítő nevében és szellemében híveiért és az Egyházért. Ez a jelmondat pedig, ami Márton

Áron címerén olvasható, rövid, de sokatmondó: „Non recuso laborem“ (Nem utasítom vissza, vállalom a munkát.) Vállalja a ránehezülő terheket, a szorgoskodást, a buzgóságot, a virrasztást, hogy Krisztus szelleme örökösje nepe és hívei fölött.

E jelmonddal kapcsolatban írja a *Katolikus Akció* jeles heti értesítőjében, az *Az Apostol*-ban Tátray Barnabás a következőket:

— Ez a mondás először egy szintén Márton nevű püspök ajkait hagyta el: Toursi Szent Márton püspökét, aki a kereszténység első századaiban, 316-ban született a pannoniai Sabariában (a mai Szombathelyen). Pannonia akkor római tartomány volt s Márton pogány szülőktől született. Érdekes megjegyzés Márton Áron püspök úr életével az, hogy toursi Szent Márton is katona volt, mielőtt pap lett volna. Már katonakorában megismerkedett a kereszténység tanáival és katechumen lett, vagyis a kereszttség felvételére készült. A mai Franciaországba került, hol Amiens város kapuja előtt egy didergő koldusnak odaadta köpenyegének felét. Így is szokták őt ábrázolni, amint lóháton ülve, levágja köpenyegének felét, hogy odaadja azt a koldusnak. A következő éjjel megjelent neki Krisztus és így szólt hozzá: „Márton, a hitjeltől, ezzel a ruhával öltöztetett fel engem“, jelezve, hogy „amit a legkisebbnek atyámfiai közül cselekszítetek, nekem cselekedtetek.“ 18 éves korában megkeresztelkedik és

két év múlva mint százados otthagyja a katonaságot. Később visszatér szülővárosába, Sabariába (Szombathelyre). Majd Franciaországban Poitiers mellett kolostort alapít. Tours város püspöke lesz. Nagy betegségben imádkozik, hogy szabadítsa meg az Ur a test börtönétől és vegye magához. Tanítványai megtört szívvel kérdezték: Atyánk, miért akarsz elhagyni minket? Erre Márton így imádkozott: Domine, si adhuc populo tuo sum necessarius, non recuso laborem, — Uram, ha népednek még szüksége van rám, nem utasítom vissza a munkát.

A püspöki címer, — amelyet egyébként *Köpeczi Sebestyén* József, a nagy hírnevű címertani szakértő tervezett, épp olyan jellemző Márton Áron püspök egyéniségére, mint a jelmondat.

Ez a püspöki címer pajzsalakú, felette a püspöki jelvényekkel. A pajzs mezőjét két részre osztja egy Mária-kék szalag. A felső mező jobb sarkában a betlehemi csillag látható, annak jeléül, hogy karácsony havában kapta meg püspöki kinevezését. A kék szalagban a székely nemzet ősi címerére emlékeztető nap és hold s közöttük levő Krisztus monogram, az örök vigíliát (virrasztást) jelenti. Az alsó mezőben levő zöld mező és hegyek s az ezek körül a pajzs felső széléig felszökő fenyőszál a havasok és a csiki tájak szímbőlumai. A címer alatti szalagon van a már méltatott jelmondat: „Non recuso laborem.“ Ebben a címerben benne van Márton Áron: csiki eredetével, a hazai föld és népe iránti szeretetével, Krisztus szolgálatával s az ég felé sudár fenyő módján való felemelkedésével.

Akiben ilyen nagy lélek és erő van, az nemcsak mondja, de valóban vállalja is a munkát.

Ukrán-cseh feszültség Ruzsinszkóban

Prhala cseh tábornok ostromállapotot hirdetett ki több kerületben. — A cseh hadsereg háromezer ukrán szabadcsapatbeli katonát fegyverzett le

Varsóból jelentik: A *Dobri Vjecser* jelentése szerint Kárpátalján az állapotok lassan-

ként türethetlenné válnak. *Prhala* tábornok Kárpátalja több kerületében ostromállapotot hirdetett ki. Egyidejűleg elrendelte a *Sitch* nevű ukrán szabad csapat alakulatok lefegyverzését. A lefegyverzés többször összetűzésre adott alkalmat a cseh katonaság és az ukránok között. Huszton Volosin milicistái formális ütközetet vívtak a cseh katonákkal és ennek során egy milicista meghalt, sokan megsebesültek.

Prhala tábornok újabb négy zászlóalj cseh katonaságot kért Prágából. Eddig 3 ezer ukrán szabad csapatbeli katonát fegyverzett le, akiket gyűjtőtáborba szállítottak.

Jasina községben vasárnap zsidóellenes tüntetés zajlott le. Az ukránok megtámadtak egy zsidó iskolát és 18 zsidó tanulót súlyosan bántalmaztak.

A kárpátaljai helyzettel kapcsolatban *Prhala* tábornok nyilatkozott a külföldi sajtó képviselőinek és kijelentette, hogy ha kell diktatúrát vezet be, mert elég erős érez a háta mögött arra, hogy rendet teremtsen Ukrajnában.

EGY NAP ALATT NÉGY HATÁRSÉRTÉS TÖRTÉNT UNGVÁR VIDÉKEN

Ungvárról jelentik: A magyar-ruszin határon ismét erőszakos események játszódtak le. Szombaton két ízben délután fél 3 órakor és este 8—10 óra között, vasárnap szintén két ízben délután fél 10-kor és délután fél 3 és fél 4 között, tehát 24 óra leforgása alatt négy ízben löttek gépfegyverekből a magyar határ felé a cseh állásokból. Ezek az állások közvetlen a magyar határ mellett Radvánsz község közelében lévő dombokon vannak kiépítve. A magyar hatóságok erőley tiltakozást jelentettek be a cseh oldalról jött lövedézek miatt.

Időjárás

A bucaresti időjárásutató intézet jelentése szerint a várható időjárás: Eszaknyugati szél, sok helyen köd, kissé erősebb éjjeli fagy. A nappali hőmérséklet nem változik lényegesen.

— Pista, bucsuzzon! Holnap utazom!

Makkai István ezt már többször hallotta, szépen elbucszott Pannikától. Pannika aztán másnap valóban elutazott Bécsbe egyik nagybácsijához.

Makkai István először nem hitte. Várt két napot, egy hetet, úgy gondolta, Pannika csak bujdosik előle. De bizony Pannika már ott tevékenykedett az ezerablakos papírgyár-kolosszus irodájában. Esténként a magyar alföld kóbor esti szelelő muzsikája, az aratóleányok esti dala helyett a gyár szíriánájának bűgását hallgatta. A komondorok éjszakai hangversenyét a gyári órésig monoton sipjelzése váltotta fel. Az ilyen helyen a poézis hamar elpárolog s megmarad a komoly, céltudatos ész és megerősödik az akaraterő.

Makkai István eleinte bánat címén mindjobban belemerült az ivásba. Aztán egyszerre megtorpant. Magára eszmélt. Ugy érezte, hogy a dolog még sincs rendjén, hogy akiket a sors egymásnak rendelt egy egész életre, azok boldogságuk teljében szétváljanak. Addig gondolkozott ezen, míg egyszer csak kint találta magát Bécs külvárosában, amint a papírgyárban Pannika után tudakozódott. Megvásárolta a legszebb rózsákat s beküldte Pannikának, jelezvén, hogy este tiszteletét fogja tenni. Pannika azonban kiemeresedett a zakatoló életben, lassan elhalványultak benne a múlt érzései, mert a rohanó élet árában lelte meg lelke kedvesét. Az a faj, amelyből származott, konok jázskun faj volt, akik mindenről lemondanak daczból. — Pannika is így tett. Fejét rázta és visszaküldte Makkai rózsáit.

Ami Pannikában, mint nőben, a daczból öszegyülemlétt, az Makkaiiban meghatározottan teremtődött ki a gögből. A visszaküldött rózsák látára megrántotta a vállát s visszautazott a kis magyar városkába.

Ami még megjegyezni való volna az esetből, az az, hogy Makkai István az este elfelejtett leinni magát. Kiült a kicsiny ház udvarára. A hold ezüsthénye fehérre festette a barna rögöt. Jázminok bódító illata uszott a levegőben.

Makkai István fejét két tenyerébe temette, úgy üldögélt a kis udvaron, míg eszébe nem nem lepte őt a harmatozó hajnal hasadása. Mak-

kai megelégette a virrasztást, aludni tért azzal a gondolattal, hogy este újra elutazik Bécsbe Pannikáért és kiviszi magával a Sajót és Bodrit is.

Az elhatározást tett követte. És jó másfél nap múlva a menyasszony utáni expedíció szerencsésen kikötött az osztrák fővárosban. Tudta, hogy Pannika dolgvégeztével melyik ajtón jön ki az épületből, hogy ugyancsak a gyár területén lévő villalakásba hazatérjen. Már egy órával előbb elhelyezkedett a két jóbaráttal a drótkerítés megfelelő helyén. Sokáig csak biztatgatta a két mit sem sejtő cinkostársat, beszélt nekik aszszonykáról, boldogságról és hasonló, számukra teljesen érthetetlen zagvaságról.

A nyári alkonyat még küszködött a lassan, óvatosan lelopózkodó esti szürkülettel, amikor Pannika a gyár külső kapuján kilépett a gondosan ápolott kert kavicsos útjára, hogy átmenjen a családi házba. Mikor ezt Makkai István észrevette, Bodrit és Sajót megfelelő irányba dirigálta. A két okos állat egy darabig csak nézte Pannikát, majd éktelen üvöltésbe kezdtek. Sajó volt okosabb. Hátraszaladt a kerítéstől egy kissé, majd egy hatalmas lendülettel átvette magát az emberről magas drótkerítésen. Bodri utána. Mint az örülték, úgy rohantak Pannikához s mikor pedig elértek, felágazkodva valóban majdnem megölelték.

Pannika első meglepetésében nem tudta mit csináljon. Sirjon-e, vagy nevesen. A két cinkostárs pedig, az első öröm elmúltával, a kerítés meg a leány között valóságos bolondok táncát járta.

Pannika végül is a nem várt meglepetés után, boldogságos örömkönnyek hullásával, oda-merészkedett a kerítéshez és csak annyit tudott mondani:

— Pista!

Makkai István pedig csak annyit felelt:

— Soha többet! Sőt már egy hete nem!

Ez a távirati stílusban váltott szó szívéig hatott Pannikának. Ráborult a kerítésre és zokogott. Felszabadult a lelkében eddig befojtott fájdalom, kiközögött belőle a boldogság utáni vágy.

Másnap este már az öreg Makkai néinek sirta el Pannika az örömet, két hét múlva pedig özvegy Makkai Istvánné, mint a szeretetre legméltóbb anyós, ölelte keblére egyetlen fiának feleségét.

Az idegesek rövid életűek!

Eszrevette-e Ön már sajátmagán az idegkimerülés alatt felsorolt tüneteit:

Ingerlékony, lavert, tagjai reszketnek, nyugtalan, szívdobogása van, gyakran szédül, félelem érzete van, álmatlan, nyugtalan álmok vannak, egyes testrészeken érzéketlen, ijedős, túlzott érzékenység zajok, szagok iránt. Kábító szerek utáni vágyódása, mint dohány, alkohol, tea, kávé; szemidegek rebbenése, vértódulás, hangulatosság, emlékezése meggyöngyül, beszédzavarai vannak.

Amennyiben fentiek közül valamelyik is, mint az idegesség tünetei fellépnek, úgy az Ön idegei komolyan meggyengültek és megerősítésre szorulnak.

Ne hagyja így tovább fejlődni a dolgokat, mert igen könnyen komoly zavarok léphetnek fel az agy működésére, a test gyors hanyatlására, amelyeknek következménye a korai halál!

Függetlenül attól, hogy ideggyengeségének mi az oka, felkérem Önt, szíveskedjék engem soraival felkeresni, mert készséggel tudok Önnek teljesen díjtalanul és portómentesen egy egyszerű metódust ajánlani, amely Önnek egy örövendetes meglepetést fog okozni. Ön bizonyára már sok pénzt áldozott különböző szerekre, amellyel legfeljebb egy átmeneti javulást ért el. Biztosíthatom arról, hogy én a helyes módszert ismerem, hogy ideggyengesége gyógyulást nyerjen.

Ezen módszer egyben visszaadja Önnek életkedvét, a munkakedvét és az ahhoz szükséges erőt, egyesek azt írták nekem, hogy úgy érzik magukat, mint akik újjászülettek volna.

Mindent orvosi megfigyelések is igazolják.

Önnek csak egy postalevelezőlapba kerül és ennek ellenében küldök Önnek teljesen díjtalanul egy könyvet.

Amennyiben nem tudna azonnal írni, úgy őrizze jól meg ezen hirdetését.

Levelek ide irányítandók!

ERNST PASTERNAK

Berlin SO.,

Michaelkirchplatz 13. Abt. 738.

Elhangzott a vádbeszéd a csíki pénzügyi tisztviselők bűnperében

Szerdán hirdetik ki az ítéletet

Csikszeređa. Saját tud. Voiculescu pénzügyigazgató, szakértő kihallgatása után Ioan Vasiliu marosvásárhelyi pénzügyi felügyelő, szakértő kihallgatása következett, a csíki pénzügyi tisztviselők bűnperének negyedik napján. Ugy hozzá, mint az utána kihallgatott Popa Dumitru megyei főellenőr, szakértőhöz számtalan kérdést intéz a vád és védelem Luca Tomescu, Vasilie Cărămăluu és Tamás János vádlottak hivatalos ténykedéseire vonatkozólag, kapcsolatban az ellenük felhozott vádakkal. Amnyira nincs kialakult gyakorlat az adó-kivetés, kezelés, jogorvoslat, mérséklés és törlesztés illetőleg, hogy maguk a szakértők is ellentétes nyilatkozatokat tesznek, ami a törvényszék tisztánlátását nagyban megnehezíti.

A három szakértő kihallgatása után dr. Negrea Ioan államügyvéd szólal fel és kéri a vádlottak terhére megállapított adócsalás összegének állami kártérítésként való megítélését. A felszámított összeg hétszázhatvan ezer lejt tesz ki. Ebbe nincs beleszámítva az egyes adófizetők kára, úgyhogy mintegy egymillió lejt megközelítő kártérítésről van szó.

A vádbeszéd

Az államügyvéd után Lascu Nicolae főügyész mondotta el két és félórán át tartó vádbeszédét.

— Négy, egészen estébe nyúló napon, — mondotta többek között, — kellett foglalkoznia a bíróságnak ezzel a nagyszabású bűnüggyel, melynek főszereplője Luca Tomescu és társai visszaéléseikkel, szándékosan kitervelt és szorosán összefüggő mesterkedéseikkel nemcsak megkárosították az államot és a kezükbe került adófizetőket, hanem tovább hintették a korrupció magjait és sajátos üzemeikkel teljesen kihasználták ennek a vidéknek adófizetőit.

Nagy felkészültséggel, az ügyiratok egész garmadájjal bizonyítja, hogy Tomescu és társai nem hogy védtek volna az állam érdekeit, amint hívatásuk lett volna, ellenkezőleg,

ők károsították meg. Az ítéletnek súlyosnak kell lennie, a „patrimonium publicum” törvény rendelkezései szellemében, hogy elriasztó példát is szolgáljon a többi köztisztviselő részére. Ha Boldor Ioan g. kat. esperesnek nem lett volna meg a kellő bátorsága, akkor ki tudta volna hány további millióval károsult volna meg a kincstár. A lehető legsúlyosabb büntetést kéri a vádlottakra.

A védőbeszéd

Utána Olteanu Gustav védő következett. Beszédében felemlítette, hogy a gyorsított eljárás miatt a védelemnek nem volt ideje és módja kellő bizonyítékokat beszerezni. Călămăluu egyetlen bűne az, hogy miniszteri rendelkezés ellenére érvényesítette az egyik favállalati cég adótörlesztését. Tekintve, hogy a cég újabb adózással még magasabb összegű adót fizetett, nem áll az, hogy hozzájárult volna a kincstár 107 ezer leies megkárosításához. Részletes törvénymagyarázatokkal és döntésekkel igyekszik bizonyítani a vádlottak eljárásának helyességét. Felmentést kér Cărămăluu ügyében.

Folytatólagosan dr. Debu mondja el védőbeszédét és Tomescu felmentését kéri.

Gh. Cerbu Tomescu hat ízben elkövetett zsarolásait, sápolásait igyekszik olyan színben feltüntetni, hogy Tomescu nem hibás, hisz a tanuhént kihallgatott adófizetők beismerték, hogy „önként” adták a pénzt és Tomescu kezéhez sohasem fizettek, hanem legtöbb esetben Balázs Antal magántitkára kezéhez. To-

Vesebajosoknak nélkülözhetetlen!

Hogyan éljen a vesebajos ember?

Írta: Dr. Lukács Pál főorvos.

Orvosi tanácsok, diétás utbaigazítások

Ara 95 lei.

mescu a sápolással sem rövidítette meg az államot, hisz az adót és örökösödési illetéket minden esetben törvényesen kivetette. A nagykászoni közbirtokosság esetében például az erdőgondnokság 85 ezer leire értékelte a vágóterületet és 6 150 ezer leies alapot alkalmazott a székely közbirtokossággal szemben. Kiter arra, hogy ha Tomescu ellen alkalmazza a bíróság a Btkv. 251. szakaszát a megvesztegetésségről, akkor alkalmaznia kell azt a vesztegetőkkel szemben is, akiket következetesen „infractori”-knak, bűnözőknek nevez, jóllehet őket a bíróság tanuként hallgatta ki és ellenük vádat nem emelt az ügyész.

— Kérem ne nevezze a tanukat bűnözőknek, — figyelmezteti is az elnök, — ellentük nincs vádirat kiadva.

Dr. Teju ugyancsak Cărămăluu érdekében beszél és enyhítő körülményként kéri betudni élénkebb vérmérsékletét. Ő is felmentést kér.

Végül dr. Dancu védőbeszéde hangzott el Tamás János érdekében. Szerinte Tamás nem is adhatott ki hamis bizonyítványt, mert nem volt hatásköre hozzá. Ha ki is adta, felelősenek nem kellett volna elfogadni adótörlesztés alapjául. Különben a bűncselekmény el és évült, mert a bizonyítvány kiadásától eltelt az elévülési idő. A Mandula Jenő-féle adóbevallás megsemmisítésére semmiféle bizonyíték nincs. Felmentést kér.

Olteanu az összes vádlottak nevében kérelmét terjeszt elő, hogy a kártérítést ne mondja ki a törvényszék, tekintve, hogy a kincstár kára teljesen megtérült. Az utolsó szó jogán Tomescu felmentést, vagy kisebb büntetést kért, Tamás hasonlóképpen, Cărămăluu, aki félórán bizonyította az érdemeit és kimutatta, hogy a székely közbirtokosságok, kat. egyházak, iskolák és nagyobb vállalatok és üzemek adóinak felemelésével nyolchónapi működése alatt ötvenegymillió leiel nagyobb adóalapot teremtett Csikmegyében, felmentést kér.

— Kérem ügyész urat, ne fellebbezze meg felmentésemet, szegény ember vagyok és nincs pénzem a fellebbezési eljáráshoz, — mondotta magabizóan.

A törvényszék visszautasította védőknek Tomescu és Tamás szabadlábrahelyezése iránt előterjesztett kérését és az ítélet kihirdetésének időpontját szerda déli 12 órára tűzi ki.

Albert István

A székelyhidi Polgári Olvasókör elnökének halála

Székelyhidről jelentik: Pénteken éjszaka hirtelen agyszélhűdésemben elhunyt Kenéz Lajos, a székelyhidi gazdatársadalom egyik legmegbecsültebb és legmunkásabb tagja. Kenéz Lajos éveken át elnöke volt a Polgári Olvasókörnek és működése betiltásáig a Magyar Párt pénztárosi tisztjét is betöltötte. Kenéz Lajos halála általános mély részvétet váltott ki a nagyközség lakosai körében, akik számára az ő gerinces és fajtája iránti kötelességtudást mutató élete mindenkor példakép volt.

Kenéz Lajos temetése vasárnap délután ment végbe őrjáti részvét mellett. A kitünő magyar gazda koporsóját több ezer főre menő gyászoló tömeg vette körül. A temetési gyászszertartást Szabó Zoltán esperes és dr. Benedek Imre lelkész együttesen végezték. Szabó Zoltán halotti imája után a temetésre a megyei magyar társadalom nevében kiutazott Arvay Árpád lapszerkesztő mondott beszédet, aki méltatta Kenéz Lajos érdemeit és követendő példát gyanánt állította az ő egyéniségét a székelyhidi gazdatársadalom elé. Ezután megindult a több mint kilométer hosszú gyászmenet, hogy utolsó útjára kísérje Kenéz Lajost. A temetőben dr. Benedek Imre lelkész imádkozott és Gönczy Sándor mérnök mondott búcsúbeszédet a Polgári Olvasókör tagjai nevében. Ezután a székelyhidi Iparos Dalkör gyászenekének kíséretében engedték le a sírba Kenéz Lajos koporsóját.

Ujabb intézkedésig felfüggesztették Nagyváradon a bérlők bejelentésének kötelezettségét

Nagyvárad. Saját tud. Vasárnap számunkban egész terjedelmében közöltük a biharmegyei csendőrlégió parancsnokának azt a rendeletét, melyben a váradai háztulajdonosokat és főbérlőket a bérlők és lakók új bejelentésére kötelezte. Ezzel a rendelkezéssel kapcsolatban, ma délelőtt a következő hivatalos közleményt kaptuk:

Mi, a biharmegyei csendőrlégió parancsnoka a rendőrség központi igazgatóságának távirati rendelkezése értelmében a bérlők bejelentésére vonatkozó február 4-én keltezett rendelkezésünk végrehajtását újabb parancsokig felfüggesztjük. A bejelentési nyilatkozatokat csak akkor kell beadni, amikor majd a központi igazgatóság a szükséges úrlapokat leküldi.

PETRUC TEODOR, alezredes
Biharmegyei csendőrlégiójának parancsnoka.

A La Croix és az Osservatore Romano figyelmeztető cikke

Róma. Saját tud. Teljes terjedelmében közöltük olvasóinkkal azt a cikket, amellyel az Osservatore Romano megvilágítja az egyedül jogos katolikus álláspontot. A La Croix, amennyiben Mendirabal volt ovidéi spanyol jogbölcsész tanár határozati javaslatát magyarázat nélkül közölte, most az Osservatore Romano cikke nyomán helyreigazítja tévedését.

„A keresztény igazságosság és szeretet egyedüli helyes magatartása az, amelyet a Szentatya kifejtett Castelgandolfóban a spanyol menekültekhez intézett szavaiban. Ez a keresztény gondolat törvénye.

A Szentatya félhivatalosa a katolikusokhoz és különösen a La Croix olvasóihoz fordult és világosságot, értést hozott ebben a kérdésben: ezért elismeréssel adózunk.

Római levelezőnk értesített, hogy az Osservatore Romano lefordított cikkét elküldi és természetesen közölni fogjuk.”

A La Croix január 20-án valóban közölte az Osservatore Romano cikkét. A cikk bevezetőjeként Leon Merkelen, a La Croix igazgatója, nyilatkozott:

„Mi már sokszor kijelentettük: az anarkisták és kommunisták borzalmas bűntényeket követtek el Spanyolországban; a nemzetiek a spanyol katolikusok számára a szabadságot jelentik és a hitélet újjáépítésén dolgoznak. Ez azt jelenti, hogy sohasem rejtettük el a két kormány közötti választásunkat: ez ellen nemcsak hitünk, de jó érzésünk is tiltakozott volna.

Mendirabel határozati javaslatának a közlése semmilyen sem változtatta meg álláspontunkat és nem jelentette annak elfogadását. Mi szívvel-lellekkel állunk Róma tanítása és irányítása mellé; a Szentatya iránti ragaszkodásunk marad továbbra is életünk, tollunk lelkesítő erője” — fejezte be sorait a La Croix igazgatója.

Az angolországi rejtélyes bombamerényletek tovább folytatódnak

Az ir köztársasági hadsereg szélsőséges csoportjaiból indult ki a terrorista mozgalom

Londonból jelentik: Az angol hatóságok minden igyekezetének ellenére tovább folytatódnak a rejtélyes merényletek. Coventry városban vasárnapra virradó éjszaka egy órán belül négy üzletház gyulladt ki és égett le. Megállapították, hogy a tüzet mindenütt gyújtó-bombák okozták. Liverpoolban a Wlanton-börtön falánál robbant bomba, amely az épületet erősen megrongálta. Az újabb merényletekkel kapcsolatban megindított vizsgálat szenzációs eredményekre vezet. A belföldi rendőrségnek kezébe jutott az a terv, amelynek alapján az ir köztársaságiak további merényleteket elkövetni akartak. A terv szerint nagyerejű robbanóanyagokkal akarták aláaknázni a királyi palotákat, ugymint a Buckingham-, a Windsor-palotát, a londoni városházát, az angol nemzeti bank és a Scotland Yard központi épületét. Ugyanakkor megtalálták azoknak az angol politikusoknak és rendőrtisztviselőknek a névsorát is, akiket a merénylek el akartak tenni láb alól.

Az újabb felfedezések és robbanások hírére Londonban hallatlan izgalom lett úrrá. A

hatóságok által alkalmazott biztonsági intézkedések valósággal ostromállapotú helyzetbe állították Londont. Az összes középületeket erős rendőrkordon őrzi és minden olyan járókelő, aki bármilyen csomaggal közlekedik az utcán, a rendőrség emberei igazoltnak és a nála lévő csomag tartalmát átvizsgálják.

Londonból jelentik: Most került nyilvánosságra, hogy az angliai merényletsorozatok megkezdése előtt 3 nappal, azaz január 13-án, lord Halifax külügyminiszter ultimátumszerű felszólító iratot kapott. Az ultimátum aláírói az ir köztársasági hadsereg nevében követelték az Irországból állomásozó összes angol katonaság visszavonását. Az aláírók bejelentették, hogy amennyiben 4 napon belül nem történt meg a kívánt intézkedés, rendkívül súlyos események következnek. Az irat vétele után az összes minisztériumokban tanácskozásokat tartottak, melyeknek következményeképpen rendelték el a szigorú rendészeti intézkedéseket. Ezek azonban, amint a jelek mutatják, nem vezettek eredményre.

Szvetkovics vezetése alatt megalakult az új jugoszláv kormány

A berlini volt jugoszláv követ lett az új külügyminiszter. A helyzet a horvát kérdésben nem tisztázódott

Belgrádból jelentik: Vasárnap késő éjszaka megalakult az új jugoszláv kormány. A kormányt Szvetkovics deignált miniszterelnök alakította meg. A kormány tagjai a következők: Miniszterelnök: Szvetkovics, volt népjóléti miniszter.

Külügyminiszter: Cincár Markovics, volt berlini jugoszláv követ.

Igazságügyminiszter: Ruzics, volt szávai bán.

Pénzügyminiszter: Gyurisics, a jelzálog hitelbank volt igazgatója.

Posta- és távírdügyi miniszter: Altiparmakovics.

Közlekedésügyi miniszter maradt: Spaho.

Földművelésügyi miniszter: Beslics, vajdasági képviselő.

Hadügyminiszter: Nedics tábornok.

Közoktatásügyi miniszter: Csirics, a Skupstina elnöke.

Erdő- és bányaminiszter: Pantics.

Népjóléti miniszter: Rajakovics.

Testnevelésügyi miniszter: Csejovics.

Kereskedelmi és iparügyi miniszter: Domics ügyvéd, titeli képviselő.

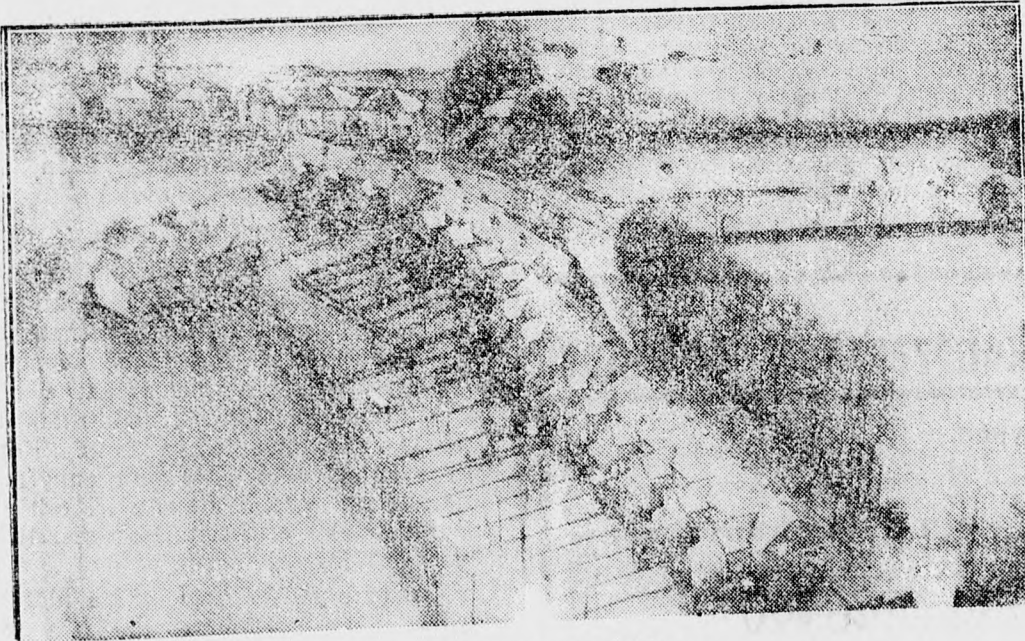
Középítkezési miniszter: Kreck.

Tárca nélküli miniszterek: Kulenovics, Mestrovics, Sznoj és Milius.

Amint a fenti névsor mutatja, Szvetkovicsnak nem sikerült megegyezést létesítenie sem a horvát párttal, sem a szerb ellenzékkel. Így a kormány kiszélesítése nem sikerült, mert a kormány tagjai egyrészt az eddigi kormányból, másrészt Szvetkovics saját híveiből toborozódtak össze. Ilyenformán a kormányválság nem érte el eredeti célját.

Mint már jelentettük, Szvetkovics és négy minisztertársa azzal az indoklással buktatták meg a Sztojadinovics-kormányt, hogy a múlt év december 18-iki parlamenti választások eredménye következtében rendkívül előtérbe tolt a horvátokkal való megegyezés kérdése. A jelenlegi nemzetközi politikai áramlat megköveteli, hogy Jugoszlávia teljes egységet mutasson, ezért szükséges, hogy a választások előtt a Macesek-párttal létrejött egyezményt betartsák és a horvátok, valamint a szerb ellenzék bevonásával megteremtse a nemzeti egység kormányát.

Szvetkovics meg is próbálta a horvátokkal való megegyezést, ez azonban két napi tárgyalás után sem sikerült. A horvátok visszautasították Szvetkovicsnak azt az elgondolását, hogy a kormányzatnak részesei legyenek Jugoszlávia jelenlegi alkotmányának fenntartása mellett.

Arviz a Themse partvidéken.

NIZZA a közérdeklődés homlokterében

Nizza, 1939. január 28.

Nizza és Korfika! Új európai viharok, melyek felé irányul egy idő óta a tuniszi kérdéssel kapcsolatosan a világ aggodalmas tekintete. Az abesszin háború óta megnövekedett Olaszország imperialista terveinek, a fasiszmus előretörésének legújabb célterülete Nizza, a napfényes Provence ragyogó városa. Száz éve sincs meg, hogy azok viszonyosság után Savoyával együtt Franciaországhoz csatolták Masséna és Garibaldi szülővárosát, — ma újra felmerült a hatalmas kérdőjel: olasz lesz-e újra Nizza, vagy francia?

Látványos pedig oly derűs, oly nyugodt és szépséges déli város, tarka karneváli rongyok cífra gyülekezete! A Place Masséna óriási térségén már ácsolják a farsangi ünnepségek tribünjeit, vidám figurák, tréfás karikatúrák lepik el a „veglione” színes báljára készülő Casino homlokzatát. Nizza ma is mulatni akar. Nizza él és táncol a parázon, mely csöndesen izzik a politika szakácsainak tühéjén. — Nizza az idegeneknek ma is csak nevető arcát mutatja meg.

Alarc lenne mindez csupán? Hamis álarc, szörnyű farsangi maszk, amely egyszerre hull és adott percben egy pokoli orchester karmesterének feladására? Nem tudjuk. Mint a vérbeli színtest, aki legkedvesebbjének halálhírére is hősiessé jetezve végig szerepelt — úgy hat ma e nagyváros lázas és eleven élete a színpadok mögött hatoló szem előtt.

Olasz azó hallatszik a Cours Saleya óriási piacán, a zöldes kofák, halászosok, a narancsok, mandarinok, kövér fűrtökben roskadozó banánok kimeríthetetlen sátraiban. Harmonika a hangszere, makaróni a kedvenc falat. Az óváros keskeny sikátorai, ahol ma is Garibaldi dicsőségéről álmodoznak a kikötő negyed öreghajósai, a kikötő maga, Port Lympia, ahol mint memoar emelkedik a magasba Carlo Felice, az utolsó sardiniai király szobra — a régi, az igazi Nizza népessége tulnyomóan olasz. Micsoda elfojtott érzések vihára izzik ma e lelkükben — nem sejtjük azt senki sem.

A L'Éclairer de Nice, Nizza legtekintélyesebb sajtóorgánuma, testvérpapjával, a l'Éclairer du Seir-ral, hónapok óta tajtékzó gyűlölettel támad mindent, ami olasz. Hihetetlen erőszakossággal, a hazafiasság kedvéért semmitől vissza nem riadó eszközökkel vagdalkozik minden számában e harcias déli újság. Meg kell adni, hogy az olasz kollégák sem udvariasabbak és a Tevere ugyancsak nevetlen hangon röpi vissza nyilat. Viszont büszkén hivatkozik az Éclairer Sante Garibaldi, francia hadseregben szolgáló ezredesre, akinek lelkes hűségnyilatkozatait újult boldogsággal szögezi le az egész francia közvélemény. Nagy volt az utódaig, ahová a szabadság-hős unokája elérkezett. Sie fugit tempus.

A tárgyilagos olvasó szemében valóban elsőrangú látványosság mindez: igazi kakaoviadal. — Postand Chantecler-jének európai komédiája.

Ugyancsak mérgesen reprodukálja az Éclairer az olasz Tribuna legújabbban megjelent lapfejlének mását. Fel van itt tüntetve szokás szerint a lap nagybettűs címe, dátuma, az előfizetési árak, stb. Igen ám, de van itt egy kis bökkenő, — legalább is a francia szíveknek. Mert a Tribuna — mint „belföldi” előfizetőket sorolja fel mind azokat a nizzai és korfikai, sőt máltai lakosokat, akik szintén járják a lapot — a szokásos külföldi tarifától elengedésével. Az Éclairer tehát tőml mérgeiben.

Más: az olasz kormány épp e hetekben nyilvánosságra hozott rendelkezésében tudatta mind azokkal az olasz állampolgárokkal, akik nizzai, vagy korfikai honosakkal akarnak házasságot kötni, hogy új házastársaik automatikusan szintén olasz állampolgároknak tekintetnek — mit-

den külön folyamodás nélkül. — Az Éclairer ugrál mérgeiben.

Viszont: a Matin információja szerint az olasz kormány már hónapokkal ezelőtt titkos rendelkezéssel szólította fel összes Franciaországban dolgozó alattvalóit, hogy haladéktalanul térjenek vissza a félezregetre. Ennek a rendelkezésnek azonban — legalább a „Matin” szerint — nem tulságsen sokan engedelmessékedtek. — Az Éclairer táncol örömeiben.

Ember-ember hátán tolongott a nizzai mozikházban, Daladier tuniszi látogatásának napján; ezer meg ezer szem kísérté ujjongva a váznon Korfika és Tunis szépséges tájait. Haragos francia éljenektől zajlottak a termek, amikor a miniszterelnök a tuniszi bey olodalán part-raszált Bizerte kikötőjében. Ez afrikai utazása kapcsolatban minden francia nagy érdeklődéssel olvasta a Candide-ban a Richemont fivérének, a koloniális viszonyokról szóló és irodalmi remekműveknek számító riportjait, melyek tüntetően dokumentálják az araboknak a régi francia kulturához való ragaszkodását.

Ezzel szemben méltán érthető felháborodás kísérte egész Franciaországban a legújabb akadémiai tag, Jerome Tharaud kiutasítását, ami valóban nem volt előkelő gesztus az olasz kormány részéről. — Hová tüntél hát, hajdani híres olasz „cortesia”!

Nos, ezek a kisebb-nagyobb veszekedések, politikai hullámverések mégis meglátszottak, ha burkolatlan bár, a csak féligmeddig is szemfüles idegen előtt. A legutolsó két hét alatt váratlan olcsósági hullám árasztotta el Nizza összes üzletét és a legelegánsabb párizsi ezalonok fiókjai csakugy, mint a helybeli nagyáruházak nevesítésen olcsó „végeladás” címén kőtyavelyélték nyakra-főre legdrágább portékáikat! A divatöltetek előtt emberhalál és közelharc közepette rendőri aszisztenciával tolongtak a nők és cipelték haza diadalittasan a legszebb és legújabb divatujdonságokat.

— Növekvő pesszimizmus...

Viszont: ujjongva harangozza be a nizzai sajtó, hogy a divatos sportklubok február elején tartandó nagy gálaestélyének fővédnökségét maga Monsieur Gustave — a svéd király vállalta el. Ötletése személyesen fogja megvívni a hált.

— Növekvő optimizmus...

No és mi történik egyszerre? Mi lett belőle — pukkanástan görög Éclairer de Nice? Mi ez, ha nem káprázat? Mert ma 1939. jan. 28-án egyszerre egészen más hurokat pengtet! — kezdj Tardieu, a jobboldali hatalmasság cikkével, aki egy hársábon át tüntetően dicséri a világháborúban olyan megindítóan testvéries olasz katonák vitézségét! Folytatja ezután egy másik kábitóan nyájias nyilatkozattal, melyet saját maga — az Éclairer de Nice ir alá. — „Hiszen lapunknak sohasem volt szándékában és nem is lesz! — Olaszországot támadni!” — Sét.

Mi ez?

Franco és Barcelona!

Nem, valóban nem méltó két nagy és hatalmas nemzethez az a mód, ahogy most mérik és árulják a vért, — két nemzethez, melyet kötelez a történelmi múlt és a latin faj szoros kapcsolata. Micsoda biztosítéka lenne a békének, ha vezérpolitikusai uira felvonnék a fonalat, ott, ahol egykor Laval abbaahagvta. Mussolini is megmutatta az erejét Münchenben és Daladier szintén — e két ember lelki emelkedettségétől függ ma Európa jövőjének nyugalma: egyszerű Tabula rasa a keserves múlt emlékei.

Castano-Köszeghy Marianne

A francia frontarcosok egyenlő bánásmódot követelnek

Róma. Saját tud. A Vatikán-Rádió jelentí: A francia papok és szervezetek frontarcos szövetsége, a D. R. A. C., kiáltványt tett közzé, amelyben az ország többi polgáraival egyenlő bánásmódot követel tagjai számára.

„Egyenlők voltunk a fronton — így szól a közlemény, — egyenlők voltunk a lövészárokból, most egyenlőséget követelünk a mai Franciaországban is.”

A közlemény a továbbiakban kifejti, hogy Franciaországban kivételes megszorítások, egyenlőtlenlégek vannak érvényben törvények alapján a vallás és egyes szervezeti intézmények kérdésében.

Franciaországban szeretik demokráta alapon bírálni a másutt divatos fajtörvényeket és eszméket. Azok a törvények és rendelkezések, amelyek a frontarcos katolikus papságot és szervezeteket érintik és jogukat korlátozzák, vannak olyan szégyenletesek, mint az annyira ócsárolt faji korlátozások. A francia frontarcosok azután kijelentik, hogy legalább a frissen naturalizált (zsídó) franciákkal való egyenlőségüket követelik.

Hlatky Endre érdekes nyilatkozata a magyar rádió zene-történeli ciklusairól

Budapestről jelentik: Az utóbbi időben az az ötlet merült fel, hogy a magyar rádióban zene-történeli ciklusokat hellene rendszeresíteni. Dr. Hlatky Endre, a Rádió igazgatója, aki maga is rendkívül muzikális, zeneértes ember, magáévé tette a tervet s a rádióműsor gazdagodásáról a következő érdekes nyilatkozatot tette:

— A nagyközönség zenei érdeklődésének fölkelése és a műsorszámok jelentőségének megismertetése eddigi feladata volt a Rádióknak. Igyekeztünk e feladatnak eleget tenni mindenütt, ahol az nem ment a közönség szórakozásának rovására. A nagyobbjelentőségű hangversenyek és minden operaelőadás előtt zenei méltatást iktatunk műsorunkba. Ugyanígy jártunk el a nevezetesebb külföldi hangversenyek átvételénél. Kísérletet tettünk legutóbb a Nemzeti Múzeumban megrendezett vasárnap délelőtti kamarahangverseny-nél is ilyen eljárással és örömmel állapíthatjuk meg, hogy az ismertetésnek ez a módja kielégítette a hallgatóközönséget. Tapasztalatainkból tehát arra kell következtetnünk, hogy a közönség a rövid tájékoztatást elfogadja és ebből kulturális vonalon meg is van a haszna.

— A jövőt illetően fokozni akarjuk ezt a szolgálatot és az érdekes zenei műsorszámok megfelelő ismertetésére az eddiginél is több alkalmat fogunk találni. Ezen túlmenően indokoltnak érezzük, hogy

külön zene-történeli ciklust vezessünk be.

Lemeztárunk bőséges anyagából kiválasztjuk a legszebb, legérdekesebb és zene-történelileg fontos számokat és összefüggő zene-történeli keretbe foglalva juttatjuk azokat a közönség elé. Ennek a zene-történeli ciklusnak az előkészítése már folyamatban van. Reméljük, hogy e komolyabb, tehát nem annyira szórakoztató, mint inkább művelődési célt szolgáló műsorszámunk a beiktatása szeretettel és megértéssel fog találkozni.

Miután a műsor összeállítása időt igényel, március második felében indulhat meg a Rádió zene-történeli ciklus.

Eucharisztikus Világkongresszusi Almanach

Diszes kötés, művészi kiállítás. Többszaz fénykép.

Ara a pénz előzetes beküldése esetén 420 lei és porto 30 lei

Rendelje meg még ma az „ECCLESIA” könyvtáras-
kedés Oradea, vagy a „MAGYAR LAPOK” útján!

LEGSZEBB CSALADI EMLÉKKÖNYV!

HIREK

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Nagyvárad, II. Károly király-út 5. sz.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Belföldön: Egész évre 900, félévre 450
negyedévre 225, egy óra 75 le.

Magyarországon: Egész évre 50 P, félévre 25 P, negyedévre 15 P
Egyes szám ára 20 fillér, vasárnap és ünnepek 24 fillér.

Postatakarékpénzüri csekk számlánk száma: 80.037

Telefon: 12-27.

Kolozsvári szerkesztő: **dr Sulyok István.**

Kéziratokat nem örzünk meg és nem adunk vissza.

MEGHALT A ZIRCZI APÁT. Budapestről jelentik: Dr. Werner Adolf zirczi apát vasárnap éjszaka Zirczen meghalt. Az elhunyt főpap 71 éves volt. 1924 óta töltötte be a zirczi apát tisztségét. Nagy nevet szerzett magának tudományos munkálkodásával. Temetése csütörtökön lesz.

AZ ANGLIKÁN EGYHÁZ HIVATALOS LAPJA CHAMBERLAIN VATI KÁNI LÁTOGATÁSÁRÓL. Róma. Saját tud. A Rádió-Vatikán jelentik: az anglikán egyház hivatalos lapja, a „Church Times” cikket írt Chamberlain vatikáni látogatásáról. A cikk „Az idők megváltoztak” jelentőségű címmel jelent meg és nagy feltűnést keltett egész Angliában. Csak néhány évvel ezelőtt, — írja a Church Times, — egy angol miniszterelnök vatikáni látogatása, tisztelgése a Pápa előtt, a leghevesebb ellenzést és vitát váltotta ki. Ma pedig mindenki örömmel üdvözölte, hogy az általános tájékozatlanság idejében Chamberlain meglátogatta az egyetemes Egyház fejét, Nyugat pátriárkáját, XI. Pius pápát.

Zürichi zárlat. Párizs 11. negyed, London 20.72 fél, Newyork 442 hétnyelcad, Brüsszel 74.80, Milánó 23.30, Amszterdam 238.75, Berlin 177.75, Prága 15.15, Varsó 83.65, Belgrád 10, Bucuresti 337.

Az őszi sertésvész következményeként nem vágnak sertést a csikszeredai mészárosok. Saját tud. Egy hét óta nem lehet sertéshúst kapni az itteni mészárosoktól. Ezzel kapcsolatosan természetesen eltűnt a zsirnakvaló ezalonna, hús és az olvasztott zsir. A mészárosok azal indokolják meg a sertéshús árusításának beszüntetését, hogy nem lehet az egész megyében, sőt a szomszédos megyékben sem levágásra alkalmas hizott sertést kapni, miután az őszi betegségek megtizedelték a sertésállományt, a többire nézve pedig olyan nagy volt a kereslet, hogy jelenleg semmiképpen sem lehet olyan áron sertést vásárolni, amelyet a 32—36 leies maximális áron áruba lehetne bocsátani. A mészárosok szerint most a sertés élősúlybani kilónkénti ára 36 le. A sertéshús eltűnése nagyban megnehezíti a fixfizetéses tisztviselő osztály élelmézését. A városi tanács most tanulmányozza a kérdést és ha a mészárosokkal meg tudnak egyezni az ár tekintetében, ha magasabb áron is, de lehet sertéshúst kapni.

ELINDULT BOMBAYBA EGY ROMÁN REPÜLŐ. Bucuresti. Saját tud. Vasárnap délelőtt a háneassi repülőteréről felszállt Hank-típusú repülőgéppel Cociusa mérnök, hogy gyakorlatozó légi utat tegyen Bombay-ig.

Asóval leütötték és kirabolták a nyugalmazott állatorvost. Temesvár. Saját tud. Dettán feltűnést keltő rablótámadás történt. Hillerbach Janos dr nyugalmazott állatorvos este a kávéházból hazatért és amikor házába érve, a kaput maga mögött be akarta csukni, hirtelen asóval hatalmas ütést mérték a fejére, úgyhogy az állatorvos összerogyott. Feltápáskodni igyekezett, de ekkor újabb ütés érte a fején és eszméletét veszítette. A merényletet csak később fedezték fel a járőrök. A súlyosan sérült állatorvost dr Farkas László orvos vette kezelés alá, aki aztán beszállította a temesvári Irgalmasok-kórházába. A támadók az asóval beszakították dr Hollerbach koponyáját, melyen több repedést is megállapítottak. Az asót, ahogy kitűnt, az állatorvos kertjéből vették és a támadás után otthagyták a helyszínen. Az állatorvos mindössze egy férfialakra emlékszik, aki a kapualjban rávetette magát. Elrabolták arany óraláncát, ezüst cigarettatárcáját, a nála volt jelentéktelen pénzeszeget, valamint a kulcsait. Hollerbach dr ötvenhat éves. Remélhető, hogy a gondos ápolás megmenti az életnek.

A NAGYVÁRADI SZEMÉLYAZONOSSÁGI IGAZOLVÁNYOK KIADÁSA. A személyazonossági igazolványokért való jelentkezések sorrendje: C—betűsök február 6 és 9-ike között. E—F betűsök február 10 és 15 között. G betűsök február 16—18 között. H betűsök február 20—23 között.

NYIRÓ JÓZSEF ÁTVETTE A „KELETI UJSÁG” SZERKESZTÉSÉT. Február elsején megvált a kolozsvártól megjelent Keleti Ujságtól Szász Endre, aki közel két évtizeden át jegyezte a volt Magyar Párt hivatalos lapját, mint felelős-szerkesztő, — s Budapestre költözött, ahol a Friss Ujság szerkesztője lett. A Keleti Ujság felelős-szerkesztői tisztségét Nyirő Józseffel töltötték be. Nyirő József neve nemcsak az erdélyi, de az egyetemes magyar irodalomban is alkotó nagyságot jelent. Bizonyos, hogy a szerkesztői íróasztalnál is értékeset, maradandót fog alkotni. A Keleti Ujság vasárnapi számában az első oldalon színes, szép cikkben jelenti be Nyirő József sorompóba állását s többek között a következőket írja: „Az ősi hagyományok és saját multunk értékeinek megszentelt talaján állva, felismerve a romániai magyarság sorsának életérdekét, további utját, feltékenyen örökös népiünk külső és belső kincsei fölött, számolva a helyzet és az élet komoly valóságaival, bátran hirdetem továbbra is a jog, igazság, a szeretet, az egymást megértés, a békés és mindenkinek a magát biztosító munka, az egymás melletti továbbfejlődés áldást hozó, örök jogait; — tovább dolgozunk! Lélekből jövő sorok, amelyek méltón jellemzik Nyirő néphűségét és emberszeretét. Az új felelős-szerkesztőt hajtársi kéznnyújtással üdvözöljük.

Nagyváradai származású ügyvéd közgazdasági karrierje. Budapestről jelentik: Dr Balázsovich Rudolf ismert budapesti ügyvéd, a Budakalászi Tekesztilművek jogtanácsosa lett. Dr Balázsovich Rudolf nagyváradai származású ember, itt jogászokodott, sőt évekig munkatársa volt a „Tiszántúl” című katolikus napilapnak is. Közgazdasági karrierjéről bizonyára mindan, még Nagyváradon élő jóbarátja örömmel értesül.

ROBBANÁS EGY KOLozsvári VEGYÉSZETI GYÁRBAN. Kolozsvár. Saját tud. Szombaton kisebb robbanás színhelye volt az Ufaron vegyészeti gyár Secuiasca-utcai gyára. A hatósági vizsgálat során megállapítást nyert, hogy a gyár Hajdu Imre nevű vegyész-mérnöke ezüstfehérje vegyületet állított elő, miközben bekövetkezett a robbanás. A robbanás olyan erejű volt, hogy a vegyész-mérnököt és a mellette álló két laboránszt a szertartépülő szilánkok megsebesítették. Mindhármukat kórházba szállították. A robbanás okainak és körülményeinek kivizsgálására egyébként szakértőkből álló bizottságot küldöttek ki.

A BÁNSÁGI VASUTI VONALAK IGAZGATÁSA OSZTATLANUL MEGMARAD. Temesvár. Saját tud. Jelentették, hogy a vasúti vonalak új adminisztratív beosztása során a bucaresti fővonal bányási szakaszának egy részét a craiovai vasúti felügyelőség hatáskörébe utalták. A Karánsebestől délre lévő ipartelemek mozgalmat indítottak, hogy a bányási vonalszakasz teljesen megmaradjon a temesvári felügyelőség hatáskörében, mivel csak így látják biztosítva a vagonkiszállítás kérdését. Temesvárra most értesítés érkezett, amely szerint az említett vonalszakasz nemcsak Karánsebesig, hanem Orsovaig megmarad a temesvári felügyelőség hatáskörében, vagyis a bányási vonalszakaszt adminisztratív tekintetben nem osztották ketté.

Gondatlanságból előidézett tüzvész miatt megbüntették egy háziasszonyt. Csikszereda. Saját tudósítónktól. A múlt év nyarán Csikkarcfalva községben légeett Becze Vilma odaváló lakos sűtőháza. A vizsgálat megállapította, hogy a háziasszony lappango tüzet hagyott éjszakára a sűtőház tüzelőjében, amelytől tüzet fogott a fenyőfából épült oldalgerendázat és e miatt égett le a nyári konyha. A törvényszék a gondatlanságot megállapította és súlyosbíró körülménynek véve az egész község tüzveszedelmét, háromhavi elzárásra ítélte Becze Vilmat. — Lakatos Elek csikszentkirályi gazdálkodó békésen aludt lakásában, amikor az éjjeli őr jelentette, hogy a feje fölött ég a ház tetőzete. A tűz annyira elharapózott, hogy a házat megmenteni már nem lehetett. A kár mintegy hatvanezer lei. A vizsgálat megindult a tűz keletkezése okának megállapítására. A hatóság feltevése szerint itt is gondatlanságról lehet szó.

Légeett az ojtói Danubia-gyár drótkötél állomása. Kézdivásárhely. Saját tud. Az ojtói Danubia fűrészgárnál veszedelmes tüzvész pusztított, amelynek következtében megsemmisült a vállalat drótkötél állomása. A tüzet állítólag rövidzárlat okozta és a tűz az olajos gépek, deszkatorós épületek között veszedelmes gyorsasággal terjedt, úgy hogy már a telep hatalmas deszkarakartára is veszélybe került. Szerencsére szélcsendes idő volt és a munkások megfeszített küzdelemmel végül is lokalizálni tudták a tüzet. A sodronyállomás azonban teljesen megsemmisült, a gépek hasznavehetetlenek lettek s így nyolc kilométer távolságra, a berecki állomásra most tengelyen kell szállítani a fűrészelő árut. A kár megközelíti a másfélmilliót.

POLGÁRMESTERVÁLTOZÁS TEMESVÁRON. Saját tud. Baran Coriolan dr főpolgármestert tudvalevően belügyi államtitkárnak nevezték ki. Távirati értesítés közölte most, hogy a belügyminiszter Tieran Emil dr alpolgármestert bízta meg a főpolgármesteri teendőkkal. A távirati rendeletet Baran dr államtitkár, volt főpolgármester írta alá.

3500 leit és tizenkétezer pengőt lopott egy zsebtolvaj az autóbusszon. Kolozsvár. Saját tud. Vakmerő zsebtolvaj garazdálkodott szombaton este a város személyforgalmát lebonyolító társaság gépkocsijegyében. Owich Zoltán kereskedő zsebéből 3500 leit és egy 12000 pengőről szóló csekket emelt ki a vakmerő zsebtolvaj. A kereskedő feljelentésére a hatóságok intézkedtek a csekk tisztításának ügyében.

MÉCS LÁSZLÓ, GULÁCSY IRÉN ÉS ABANOVÁK VILMOS A CORVIN-KÖSZORU UJ JELŐLTJEL. Budapestről jelentik: A Corvinrend idén három koszorú és két láncos kitüntetést fog a kormányzó elé terjeszteni. A koszorú jelöltjei Mécs László, a Felvidék költője, Gulácsy Irén, kitűnő regényíró és Abanovák Vilmos, a festő. A Corvin-lánc jelöltje egy művész és egy tudós, akik már régebről tulajdonosai a Corvin-koszorúnak.

Hatóság megítésvetésével, adósának nevében felvette a hadinyugdíjat a türelmetlen hitelező. Csikszereda. Saját tud. Jártó Dénesné csikszenttamási hadiözveggy kisebb kölcsönt kért és kapott özv. Almási Istvánné ugyancsak hadi nyugdíjastól. Almásiné több ízben kérte a kölcsönadott pénzt, azonban Jártóné nem fizetett. Erre Almásiné nyugdíjijeztetés alkalmával elment az adóhivatalhoz, Jártónénak adta ki magát és az adóhivatal őrizetében lévő nyugdíjkönyvecské alapján felvette adósát illető nyugdíját. Bíróság elé került az ügy. A törvényszék nem fogadta el Almásiné védekezését és háromhavi elzárással sújtotta.

DR. BARZA FERENC GYÁSZJA. Nagyvárad. Saját tud. Barza Ferenc dr újságíró kollegánkat, a Friss Ujság volt felelősszerkesztőjét, aki évek óta az Újságíró Klubban töltte be felelősségteljes pozíciót, mélyseges gyász érte: fiatal felesége, Toldi Kornélia, a nagyváradai posta volt népszerű tisztviselőnéje, hosszas betegség után vasárnap meghalt. Dr. Barza Ferenc gyászában a nagyváradai újságírók minden részvételükkel vesznek részt. Barza Ferencné temetése kedden délelőtt 10 órakor lesz a Haller-kápolnában.

704 hold erdőt ítéltek meg négy szatmármegyei községnek. Szatmár. Saját tud. Evtizedek óta huzódó perben hirdetett ítéletet a szatmári törvényszék hármastanácsa. Alsó- és Felsőboldi, Nagyezokond és Békéshodos községek lakossága a földreform alkalmával a nekik juttatott területet keveselték és kisajátítási kérelmet nyújtottak be a bíróságnál a Békéti Faipar részvénytársaság 3200 holdas erdőterületére. A per csaknem az özszes fórumokat megjárta, míg végül újra visszakerült a járásbíróhoz, mint az ügy elsőfokú hatóságához. A járásbíróhoz helyt adott a községek kérelmének és elrendelte az igényelt terület kisajátítását. A vállalat fellebbezése folytán a törvényszék hármastanácsa szombaton hirdetett ítéletben megváltoztatta a járásbíró határozatát és a községek részére csak 704 hold erdő kisajátítását engedélyezte.

ÚJ ÖTPENGŐSÖK MAGYARORSZÁGON. Budapestről jelentik: A pénzügyminisztérium rendeletet bocsátott ki, amelynek értelmében új ötpengős ezüstérmét hoznak forgalomba. Az új ötpengős csak annyiban különbözik a régittől, hogy rajta Horthy arca balra néz s tengernagy egyenruhája fölött vállára vetett köpeny van.

Agyonütötte a vasutat az állomási fűtőház teherfevonója. Csikszereda. Saját tud. Putánu Adam 41 éves madfalvi vasutasnak dolga akadt a fűtőház teherfevonója közelében. Nem vette észre a súlyos felvonógépet közeledtét és az valósággal agyonzúzta. A halálos balesetért senkit sem terhel felelősség.

A rendőrség előtt a halálba akart menekülni Jung Kristóf. Arad. Saját tud. Az aradi rendőrség egyik rendőrtisztje az utcán letartóztatta Jung Kristóf körözött betörőt, aki már hetek óta bujkált Aradon. Amidőn igazolásra szólították föl Jung Kristótot, menekülni akart. Futásban kerekedett, de az utcai hajszá során a járőrök segítségével sikerült elfogni. Megmozdítása alkalmával egy üveget, amelyben erős marószódaoldat volt és egy bucsulevelet találtak. A levél elolvasása után kiderült, hogy a betörőnek mi célja volt a marószódaival: öngyilkos akart lenni, hogy a rendőrség üldözése előtt a halálba meneküljön. A bucsulevélben, amelyet szüleinek címzett, bocsánatot kért a szüleitől, amiért rosz utra tért és tudomásul adta, hogy inkább öngyilkos lesz, minthogy börtönbe kerüljön. A halálraélezant betörőt átkiéérték az aradi ügyészségi foházba.

Kisfaludy Károly születésének 151-ik évfordulóján

A Kisfaludy Társaság ünnepi ülésén Voinovich Géza elnök érdekes beszédet mondott az írói hivatásról

(Budapest. Saját tudósítás.) Voinovich Géza beszéde vasárnap d. e. a Kisfaludy Társaság ünnepi ülésén bátor hangot ütött meg. Az öreg Duna partján a pompás Akadémia-palotában több mint 80 éve hangzik szerte a világban élő magyarokhoz a legelső íróink szava. A 92. díszgyűlésen a Lotz-freskós nagyteremben most is, a névadó Kisfaludy Károly születésének 151. évfordulóján hallatta szavát Herceg Ferenc, saját alatt levő emlékirataiból mutatván be fejezeteket. Zilahy Lajos, a „Süt a nap”-pal feltűnt nagytehetségű írótól elbeszélést hallottunk, Harasnyai Lajos kanonoktól verseket. Aprily Lajost, kinek 3 mélyértelmű, bibliai zengésű verse igazán ünnepi élmény volt, még mindig a miénknek érezzük mi erdélyiek. Igaz, hogy ő is öröké hazavágyik.

Nemrég választották Kisfaludyává a Felvidék nagy költőjét is: Mécs Lászlót, ki ez alkalomból szintén jelen volt az ünnepi ülésen.

Kiemeljük a „Magyar Lapok” olvasói részére az elnöki megnyitónak néhány mondatát. Sajnálnja Voinovich, hogy a mai írók tulnyomó része a tömegcikkeket gyártja és az özőnével megjelenő könyvek közt alig akad egy-kettő, amelyet másodsor is kézbe kíván venni az ember. Mígond, elmélyedés helyébe gépies olvasás és alkotás lépett. Találomra mondja, hogy „külterjesz gazdalkodás ez a szellemi téren.” Baj, hogy a közönség ebben a gondterhes, véres században nemcsak tanulást, de még komoly élvezetet sem keres az irodalomban, csupán könnyű pihenést, menekülést a percnyi önfeladásba. Az írók tulnyomó része pedig a tömegeléshez alkalmazkodik.

Eveken át olvasunk regényt, elbeszélést a ehol egy tájkép, egy sikerült természet-leírás. Csak az erdélyi írók kivételek, mert ők jobban együttérmelek a tájjal, a néppel s onnan veszik előadásuk zamatát, színt, humorukat.

Általában a műveket pusztán mese tölti ki, külsőleg. Megszokott fordulatokkal. Nem szeretnek a lélek mélyébe nézni, mint Prévost abbé, Balzac. A legtöbb mese üres, léha szerelmi történet. Minthogy nagy a kereslet olvaemánnyban, ezért divatos a multban tarlózni. A sok történeti regény nagyon rávall a képzelet lankadására. Még nagyobb baj, hogy sok a torzítás: akár a bűnök, akár a kisebb gyarlóságok felfújása s kéjesen rontanak neki a régi nagyságnak. Másutt a szellemi értékeket hatványra emelik, nálunk gyököt vonnak belőle.

Divatos a szellem meghamisítása is, ami el-

len már Jókai is tiltakozott egyszer, mikor Csokonai verseit hibásan közölték. Ujabbban a regényből átvett mozgóképek ilyenek; meghamisítják az alkotó művész gondolatait, meséit. A mozi Moloch-ja 10—20 év alatt fölemésztette az egész világirodalmat. Mi az oka ennek, hogy ennyire háttérbe szorul a művészi, igazi szempont? Miért hozzák zavarba, félemlítik meg e beteg kor áldemnyei, ellentmondó jelezavai az írókat? Minden szó, sőt le sem irt gondolat mögött detektív érez a legtöbb író. Hogy is merje hát ostromozni a társadalom félszégeit, osztályok hibáit, mikor rögtön fülébe harsan: „destruktív” vagy! Hamar kimondják: tekintélyrombolás, tehát azt kívánják az írótól, hogy süket és vak legyen. Ha elnyomott, szegény nép felé hajol részvétellel, akkor ráfogják, hogy kommunista; ha dicséri a boldog békeidőt, akkor maradt. Ha volna is bátorsága, hogy kora és kortarsa gyöngéit megmutassa, akkor meg a szerkesztő, vagy a kiadó óvatossá — félti a lapját, vállalatát. „Csend-e — kérdezte Voinovich — ha az irodalom kerül a nagy kérdések zátonyát s inkább a part közelében paszkolja a sekély vizet?”

„Mutassa meg az író az ember örök természetét, az élet félszégeit s a tévelygéseket, cetrómoljon előítéleteket s rántsa le a képmutatás álarcait!” Különösen a magyar faji vonások, szellemiségünk s nagy kérdéseinket mutassa meg! Ne essünk vissza Kisfaludyék előtti korba, hiszen ők már bátran rajzolták kortársaik alakját: idegen-majmolást, maradiságot, stb. A Kisfaludy-Társaság egykori elnöke: Gyulai Pál megmondta, hogy a mult legnagyobb remekei sem elégték ki pusztán a jelen szükségéit, mert az eszmék, érzések módosulnak.

Voinovich Géza is ezt mondja: tartson tükröt az író korának. Mutassa meg az új korszak emberének érényeit, hibáit, tévovázását a jelen utveztőjében, lesse meg a Sors szövőszékén a szála bonyodalmat, melyből életünk mintája alakul. Irja le a forrongó társadalmat, a tanácstalan öregeket s a tul mohó fiatalokat. Fesse a gyárak kormos levegőjét, a falu szűk kis ablakait.

Csak azzal zárhatjuk méltóan ezt a magasröptű írói ébresztőt, ha szó szerint idézzük Voinovich zárszavait:

„Az élet ma zavaros árral hömpölyög, az írónak mégis fölébe kell hajolnia, hogy meglássa benne az ember elmosódó arcát!”

KARFELEMELÉSSEL ÜDVÖZÖL A KEGYMÁST A SZATMÁRI KÖZIGAZGATÁSI TISZTVEISELŐK. Szatmár. Saját tud. Vasárnap délelőtt a szatmári megyefőnökséghez belügyminiszteri rendelet érkezett. A rendelet értelmében a megye területén működő közigazgatási tisztviselők karfelemeléssel és a „Sánátate” szóval üdvözölköznek egymást. A megyefőnök körrendeletben továbbította a minisztérium leíratát az összes megyei közigazgatási szervekhez.

* A legideálisabb hashajtó, vértisztító, epehájtó a dr. Földes-féle Solvo pirula. Székrekedés, bélrenyheség, rossz emésztés, gyomorontás, felfuódás, gyomor és bélfájdalmaknál teljes gyógyulást, nyújt. Egy doboz ára 20 lel. Minden városi és vidéki gyógyszerárban és drogériában kapható.

Eltűnt egy 13 éves kolozsvári leány. Kolozsvár. Saját tudósítónktól. Pipera Ioachim kolozsvári lakos bejelentette a rendőrség bűnügyi osztályán, hogy Camarasanu Elvira 13 esztendőse örökbe fogadott leánya még szombaton délelben rosszkedvűen eltávozott hazulról és azóta nem jelentkezett. Összekeresették mindazokon a helyeken, ahol meg szokott fordulni, de nyomára nem akadtak. A rendőrség bevezette a nyomozást.

Két veszettkutya marás Nagyváradon. A városi tisztifőnöki hivatalban jelentkezett Draginas Joan 20 éves munkanélküli, aki bejelentette, hogy a Delavrancea-utca 18. számú ház előtt egy kóbor kutya ráugrott és bal kezét összemarta. — Fél órával később egy Komonezi György nevű 31 éves városi alkalmazott jelent meg a főnöki hivatalban, ahol közölte, hogy saját kutyája, amely időközben kimult, mint megállapították v szett volt. Batranului-utca 1. szám alatti lakásán bal karját összemarta. Mindkét embert beszúrtították a kolozsvári Pasteur-intézetbe.

Nyugalomba vonulnak Rozsly István és Popa Mihály városi ügyosztályfőnökök. Nagyvárad. Saját tud. Két régi kipróbált és köztiszteletben álló városi főtisztviselő vonul nyugdíjba május elején. Rozsly István, a közigazgatási ügyosztály al főnökének és Popa Mihály, a gazdasági ügyosztály éveken át volt főnökének nyugdíjazása már meg is jelnt a közszégi hivatalos lapban. A két főtisztviselő évtizedes működése alatt egyenes magatartásával kiérdemelte a város közönségének bizalmát és őszinte rokonszenvet. Rozsly István mintaszertű pontossággal, lelkiismeretességgel és alapos jogi felkészültséggel vezette a közigazgatási ügyosztály ügyeit és példája volt a kötelességtudó magyar tisztviselőnek. Távozását őszintén fájlatja a város egész közönsége.

NAGY VIHAR KONSTANTINÁPOLY KÖRNYÉKÉN. Konstantinápolyból jelentik: A nyári idót hirtelen hideg eső és vihar váltotta fel. A vihar Konstantinápoly környékén oly rettenetes erővel dúl, hogy úgyszólván lehetlenné teszi a hajózást. Számos hajó sorsa aggasztja a konstantinápolyi kikötő parancsnokságát, mert azokról egyáltalán nem érkezik semmi hír.

Az erdőőr lelőtte a fatolvajt. Nagyvárad. Saját tud. A Tenke közelében fekvő Hosszuaszon a csendőrség jelentése szerfint Kondoros János erdőkerülő falopáson érte Bere Teodor gazlakodót. Az erdőőr rálőtt a gazdára és súlyosan megsebesítette. Vizsgálat indult annak tisztázására, hogy az erdőőr jogosan használta-e fegyverét.

MEGHALT SIR HENRI DETERDING, AZ OLAJKIRÁLY. Hágából jelentik: Sir Henry Deterding, az ismert olajkirály, a Royal Dutch vállalat elnöke 72 éves korában meghalt. Deterding a magyaroknak nagy barátja volt. A vállalat vezetését hír szerint Ch. L. Deterding, a meghalt elnök fia veszi át. Az ifjú Deterding is jólismert személy Budapesten, mert minden évben el szokott menni Magyarországra, a különböző repülőversenyek alkalmával.

Katonai jelentkezések Nagyváradon. Tartalékos tisztek a következő sorrendben jelentkeztek: N betűsök február 7—8.0 betűsök február 10. P, Q betűsök február 10, 11 és 13-án. R betűsök február 14—15. S betűsök február 16, 17, 18-án. — Legénységi állományban levő tartalékosok jelentkezése: Február 7-én az 1923. évi folyambeliek A—Z. Február 8-án az 1922. évi folyambeliek A—Z. Február 9-én az 1921. évi folyambeliek A—Z. Február 10-én az 1920. évi folyambeliek A—Z. Február 11-én az 1919. évi folyambeliek A—Z. Február 13-án az 1918. évi folyambeliek A—Z. Február 4-én az 1917. évi folyambeliek A—Z. Február 15-én az 1916. évi folyambeliek A—Z.

KÉTSZÁZMILLIÓ SVÉD KORONA ÉRTÉKŰ ÁRUT TARTALÉKOL A SVÉD KORMÁNY A NEMZETKÖZI HELYZET MIATT. Stockholmól jelentik: A svéd kormány is felkészül — a feszült nemzetközi helyzetre való tekintettel — minden eshetőségre. Az illetékes kormányzati szervek száznegyvenmillió svéd korona értékű tartalékokat halmoztak fel olyan árukból, amelyek beszerzése és Svédországba szállítása európai viszály esetén nehézségeket okoznak. A tartalékok felhalmozását kétszázmillió svéd korona erejéig folytatják.

Temetés. Dr Barza Ferencné szül. Tetteru Cornelia meghalt. Temetése kedden délelőtt 10 órakor lesz az olasz temetőben lévő gróf Halicz kápolnából. (Erdélyi „Concordia”.)

Kincsnél, gazdagságnál is többet ér a valódi Diana. Egészséges és beteg egyformán áldja a Diana bedörzsölés jó hatását.

HAT BÁL EGY ÉJSZAKA. Aradról jelentik: Szombaton este érte el forrponjtját Aradon a farsang. Hat bál zajlott le egyetlen éjszaka és mindenütt kitűnő hangulatban szórakoztak. Az AAC jubileumi bálja, a mérnök-bál, az iparos-bál, a Crisana bálja, az új-aradi tüzoltók bálja és a bőriparosok farsangi mulatsága igyekezett teljes eredménnyel elfeledtetni az emberekkel a sok bajt és gondot.

Tíz embert mart meg egy veszett öb Szatmáron. Szatmár. Saját tud. A CFR felügyelőség épületében lakó Stroian Gheorghe vezérfelügyelő kutyája néhány nappal ezelőtt többeket megmart. A kutya viselkedésének nem tulajdonítottak nagy fontosságot. Csak akkor ijedtek meg, mikor az állat nagy kirok között kimult. Állatorvost hívtattak, aki a kutya fejét levágta és felküldte a kolozsvári Pasteur-intézetbe. Itt megállapították, hogy a kutya vezettségben mult ki. A szatmári hatóságok intézkedésére Stroian mérnök, felesége és kislia, valamint a szobalány azonnal elutaztak Kolozsvárra. Később kiderült, hogy a kutya a felügyelőség épületében lakó Popescu mérnök szobalányát is megharapta, akit Tuturas felügyelőségi szolgálva együtt beutaltak a Pasteur-intézetbe. Négy tisztviselő, akik a kutyával játszadoztak, a védőoltások végett szintén elutaztak Kolozsvárra.

SPORTHIREK

MEGKEZDŐDTEK A JÉCKORONGÚTÓ VILÁGBAJNOKI KÜZDELMEK.

Svájc különböző városaiban megkezdődött az idei jégkorongúto világbajnokság. Favorit ismét a világbajnok Kanada csapata. Svájc 23 góllal verte az először szereplő jugoszlávokat és ezzel világrekordot állított fel. Eredmények: Svájc—Jugoszlávia 23:0, Anglia—Magyarország 1:0, USA—Németország 4:0, Lengyelország—Hollandia 9:0, Olaszország—Franciaország 5:2, Csehország—Lettország 9:0. A magyarok a belgák feletti győzelem folytán már a középdöntőben vannak.

MEGINDULTAK A LABDARUGÁS TAVASZI ELŐKÉSZÜLETEI. Az egész országban barátságos mérkőzésekkel készülnek a tavaszi évadra. Eredmények: Nagyvárad: NAC—VASAS 7:2 (4:1), Törökvis—Kinizsi 6:0, Nagybanya: Kárpát FC—Universitatea 6:1 (1:0), Temesvár: Ripensia—Rapid 7:1 (2:1), Kinizsi—Fratelia 12:1 (5:1), Arad: AMTE—Olimpia 10:0 (3:0), Gloria—Astra 14:2 (8:0), Resica: UDR—ATE 6:0 (3:0), UDR B.—Unirea 5:2 (3:1), Bucuresti: Venus—STB. 7:1, Macabi—Metalloglobus 3:2 (2:0).

GYŐZÖTT A TMAC PALESZTINÁBAN. A portyázó temesvári együttes Petah-Tikva város válogatottját 2:0 (1:0), a haifai Hapoel 4:0 arányban győzte le.

A „jogászok miséje“ a washingtoni katolikus egyetemen

Washington, február hó.

A washingtoni katolikus egyetem jubileumán a hagyományos „jogász-misé“ a cincinai érsek, Mc. Nicholas beszélt a megjeleneteknek. Beszédében kifejtette, hogy mennyire megfelelő az, ha a törvénnyel foglalkozók Isten közelségéből merítik fontos hivatásukhoz annyira szükséges kötelességérzetüket. Amerikának nagyon is szüksége van ilyen irányításra.

Századokkal ezelőtt a katolikus Franciaország bírái minden évben közös szentmisén gyűltek össze a Szentlélek Isten segítségül hívására, mert ismerték az emberi természet ésszerűségét és határozataik igazságos alapjának sokszor nagyon is gyöngye felépítését. Ez a szokás, a „Red Mass“ — vörös mise — azután Angliában is meghonosodott, majd New-Yorkba is áthozták, ahol a bíróságok közelében levő Szent András-templomban tartották meg a „vörös misét“ az állam magasrangú főtisztviselőinek a jelenlétében. Ma már csak Illinois, New-Yersey, Pennsylvania és California államokban tartják meg. A washingtoni „vörös mise“ olyan kezdeményezés, amely ezt a szokást itt is meg akarja honosítani.

A washingtoni „vörös misén“ megjelentek az olasz, a lengyel, a hondurasi, el salvadori, délafrikai unió elnöke is.

A bírák és szenátorok is nagyszámban vettek részt. Branda, a legfelsőbb bíróság elnöke nem volt ott, mert tudvalegleg zsidó. A szövetségi képviselők közül 22, a washingtoni kormány tisztviselői közül pedig 17-en jelentek meg a jogászok miséjén.

A nagyváradi Bérlők Szövetsége a pénzügyi szabályrendelet módosítását kérte

Nagyvárad város pénzügyi adminisztrációjában minden év áprilisa előtt nagy a készülődés, mert ilyenkor állítják össze a jövő évi költségvetést és ilyenkor készítik az új pénzügyi szabályrendeletet. Az idén azonban különösen nagyok az előkészületek, mert amíg eddig a kivételeket évről-évre csinálták, addig a folyó évben 5 évre törvénnyel a városi adók és taxák megállapítása. A város ennek megfelelően új pénzügyi szabályrendeletet dolgozott ki, melyet a napokban terjesztnek fel a kormányzósághoz jóváhagyás végett. Az új szabályrendelet megint beiktatta bevételiróvatába az ugynevezett bérlet utáni 5 százalékos taxát, amely új kiadástöbbletet jelent a bérlőközönségnek.

A nagyváradi Bérlők Szövetsége éppen ezért terjedelmes beadvánnyal fordult Chirila Augustin polgármesterhez, amelyben rámutatott arra, hogy az adótervek és rendeletek ábecéje az, hogy adót és taxát csak jövedelmek után lehet kivetni, nem pedig kiadások után. Már pedig a házber amúgy is egy jelentékeny és súlyos kiadást jelent a bérlőközönségre. A beadvány kifejti, hogy az ilyen taxának a kivétele anti-szociális és a közigazgatási törvény sem írja elő azt minden kétséget kizáró módon. Rosszabb esetben kérte annak olyan mértékben való leszállítást, hogy a közönségnek ne okozzon súlyos megterhelést.

Foglalkozik még a Bérlők Szövetsége a beadványa a butorozott szoba adóztatásával is és arra kéri a polgármestert, hogy szociális szempontok szem előtt tartásával mentesítse az 1 és 2 butorozott szobát a taxa alól, mert ezeket nagy részben a kisemberek kényeztetésére adnak ki. A beadványt dr. Popovici Enea elnök, közjegyző és dr. Zoltán Károly irták alá.

Heszke Béla:

Brüsszeli délután

Hat külföldi író, hat remekbe sikerült irodalmi portréját és egy izgalmasan érdekes élmény karcolatot tartalmaz az a könyv, amely nem hiányozhat a művelt katolikus olvasóközönség asztaláról.

Ara: 40 lel.

1939. ÉVI TAVASZI LIPCSEI VÁSÁR

Megnyílik 1939 március 5-én

Bármilyen felvilágosítást nyújt a

LEIPZIGER MESSAMT

Leipzig, (Deutschland)

60%-os utazási kedvezmény a német vasutakon

vagy a vásár tiszteletbeli képviselői: Eugen v. Angerbauer, Timișoara, I. Strada Praporgescu 2. Tel. 70. és Ludwig Schuster ezredes, német konzul, Oradea, Str. Nic. Iorga 1. Tel. 21-35.

Magyar Bál Temesváron

Temesvár. Saját tud. Teljes siker jegyében tartották meg a temesvári magyarság hagyományos magyar bálját, a temesvári Magyar Nőegylet körültekintő és lelkes rendezésében. A bánsági magyarok szíve dobbant össze ebben a rendezésben: a városból és a vidékről egyaránt érkeztek, tömegekben, résztvevők. A városi Vigadó terme és az ezzel összefüggő helyiségek zsufolásig teltek meg. Tarka és ünnepi képet alkottak a díszes magyar ruhák, lelkes és ünnepi hangulat honolt mindenütt. Jakabffy Elemér dr., Kakuk János dr. vezetésével a bánsági magyarság reprezentánsai úgyszólván teljes számban jelentek meg, a királyi helytartóság részéről Ciupe Gheorghe dr. helytartósági vezértitkár, Dragalina tábornok-hadosztályparancsnok képviselőtében Davidescu ezredes, vezérkari főnök, a város nevében Warth Péter dr. alpolgármester jelentek meg, másrészt Kayser Lajos nagyprépost, Fodor József hittanár központi pap, Argay György evangélikus esperes Schemmel Viktor plébánossal s a magyar élet kiválóságai.

Pálcás urak sorfala között kezdődik a bál

A bált ifj. Szappanos Gyula vezetésével az ifjak menete nyitotta meg, mindannyian felbokrétázott pálcát vittek. A magyarruhás hölgyek felvonulása következett, amelyen résztvettek: dr. Kakuk Jánosné, a Magyar Nőegylet kiváló ügyvezetője Jakabffy Elemérrel, ezután Szappanos Gyuláné alelnök — Kakuk János dr., dr. Stumpfoll Dezsőné — Martzy Mihály, dr. Litsék Ákosné — Waltz Simon, dr. Kun Ferencné — Páll György dr., Horváth Antalné — Szappanos Gyula, Süttő Béláné — dr. Litsék Ákos, Szancsa Gyuláné — dr. Csasznek Nándor, Korparich Anna — dr. Stumpfoll Dezső, Ritter Károlyné — Horváth Antal.

Majd az ifjúság vonult fel — a leányok boszszu magyarruhában, az ifjak jurátusi ruhában és festői palotást lejtettek. Ezen résztvettek: Piro Baba — Szecsey Tibor, Gámentzy Éva — Keszeg László, Jancsó Rózi — Oláh Mihály, Kabdebó Lenke — dr. Szatmáry Béla, Kovács Juci — Fekete János, Krausz Sári — Bus Dezső, Kremzer Anci — Baritz Árpád, Linz Hedy — Jancsó Árpád, Manyov Rózi — Szabó József, Mitasevits Magda — Paulik Sándor, Popovits Olga — Kompola Tibor, Szabó Erzsébet — Kiss Imre. Egyre növekvő lelkesedést váltott ki a pompás felvonulás és tánc, amelyet még a toborzótánc követett, a leányok csizmában, rövid magyar ruhában, a fiúk árvalónvhaj kalapban, bő ingujiban táncoltak. Ezt a táncot a következők lejtették: Berger Mária — Kőszegi Ferenc, Csasznek Búzi — Nagy Varga Sándor, Muresan Baba — Katz Gábor, Ribár Vera — Paulik Péter, Simon Gizella — Kiss József, Szender Klára — László Mihály, Stoffel Mária — Bodóczy Zoltán, Thierjung Hilda — Gyurinka Géza, Vass Ilona — Simon Géza. Ezután három magyarruhás leány Csasznek Judit, Jäger Edit és Haász Edit Brahms ötödik magyar táncának zenéjére mutattak be általános tetszés között kedves magyar táncot.

Eltrekel a francia négyes

Végre megindult az általános tánc. Cigányzenekar és dzsessz-zene állt a bálózok rendelkezésére. Éjfél után francianegyest is táncoltak, amelyet, a többi csoporttáncal egyetemben Valkay Károly táncanár tanított be Horváth Antalné és

Kosár Géza segítségével. A francianegyest a következő párok táncolták Csasznek Judit — Gyöbör Dezső dr., Rusznyák Marika — Jancsó Árpád, Jäger Edit — Kovács Béla, Stoffel Mária — Bodóczy Zoltán, Lévy Klári — Kosár Géza, Minusz Erzsébet — Bodó Máttyás, Salamon Hilda — Schmidthauer Ferenc, Ubovits Edit — Kiss Imre, Vass Ilona — Simon Géza, Heller Búzi — Hosszu Péter, Kovács Juci — Veress József, Wild Búzi — Ecker János, Kremzer Anci — Baritz Árpád, Kabdebó Lenke — Karakas Ödön, Pihovszky Ili — Dominich László.

A sok-sok résztvevőnek felejthetetlen élményt jelentett a lelkes magyar együttlét, amely a magyar bálon nagyszabású módon megnyilvánult.

Apróhirdetések

Lakás

szavanként 3 lel

Kiadó

március 1-re 1 szoba, konyha, spejzos lakás. Nagyvárad, Str. Axento Sever 13.

Két szobás

komfortos udvari lakás május 1-re kiadó. — Nagyvárad, Str. Andrei Muresan No. 12.

Kiadó

4 szobás kertés magánház, központban, május 1-re. Nagyvárad, Str. Pasteur 7. — Ugyanott butorok eladók.

Kiadó május 1-re 2, esetleg 3 szobás összkomfortos lakás. Nagyvárad, Str. Printul Mihai 6. sz.

Háromszobás

fürdőszobás, szép utcai lakás kiadó. Nagyvárad, Parcul Alba Iulia 2. szám. Megtekinthető délután 2 óráig.

Allást keves

szavanként 1 lel

Mosást,

vasalást vállal Erzei, Str. Alexandri 53.

Intelligens

lány ajánlkozik gyermek mellé vagy magános nőhöz társalkodónak. Címe: Farkas Károly, Nagyvárad, Delavrancea-utca 43.

Allást nyec

szavanként 2 lel

Szakképzett

gazdatiszt felvétetik. — Pályázat Szatmáry uradalma, Livada, juđ. Szatmár, címre küldendők.

Adás-vétel

szavanként 3 lel

Buldog

kölyök kutya eladó. — Nagyvárad, Stefan cel Mare 17.

Különféle

szavanként 3 lel

Melyik

katolikus egyházközönség ilyen intézmény, vagy magános nyujtana kb. egyszáz ezer lei megszűnitést, feltétlen jövőt ígérő egészségügynek a befejezéséhez s egyben beindításához. Cím a kiadóhivatalban.

A nagyváradi mozgóképszínházak mősora:

APOLLÓ: A MÁLTAI HAZ.

CORSO: NAPOLYI CSÓKOS ÉJSZAKÁK.

DORIAN: DR CLITTERHOUSE BÜNE.

LEGUJABB

A spanyol köztársasági kormány Valenciában, vagy Cartagonában marad

A nemzetiek a francia határhoz érkeztek. — Delvayo köztársasági külügyminiszter népszavazás föltételével kíván békekötést

Barcelonából jelentik: A nemzeti spanyol hadsereg nagyerejű előretörése folytán 15 kilométernyire megközelítette a francia határral fekvő Puigcerda határközséget. Elfoglalták a nemzetiek Seo de Urgel községet és Palamos kikötő városát. Az előrenyomulás során komolyabb ellenállással sehohsem találkoztak.

Agulámai jelentés szerint a köztársasági kormány vasárnap este minisztertanácsot tartott, melyen elhatározták, hogy a kormány tagjai továbbra is az országban maradnak. Az új fővárost még nem állapították meg, de valószínű, hogy Valenciára, Murciára, vagy Cartagonára esik a választás. Delvayo köztársasági külügyminiszter a minisztertanács után Franciaországba utazott, hogy a menekültek elhelyezéséről tárgyaljon. Hír szerint 140.000 köztársasági katona Franciaországba való elhelyezéséről akar gondoskodni. A köztársasági léghaderő egyik része Madridba, a másik része pedig Franciaországba menekült.

Ujabb jelentés szerint Delvayo a francia és angol nagykövettel nagyfontosságú tárgyalásokat folytat a béke megkötéséről. A fegyverszünet,

melyet létre akar hozni, az ellenségeskedések azonnali beszüntetését eredményezné. Az „Epoque” szerint a békekötés alapelveiként spanyol köztársasági részről a következőket tűznék ki: 1. Spanyolország függetlensége. 2. Népszavazás Spanyolországban. 3. Amneszia.

Amint Rómából jelentik Katalánia összeomlása következtében újabb vörös diplomáciai mesterkedések indultak meg. Virgino Cayda vezércikkét írt ezzel kapcsolatban a Voce d'Italiában és megállapítja, hogy a vörösek a katalóniai vereség után most diplomáciai uton igyekeznek megszabogozni a helyzetet. Olaszország azonban kitart a nemzeti Spanyolország mellett és nem hívja vissza az olasz légionáriusokat addig, amíg Madrid és Valencia elfoglalásával meg nem törik a köztársaságiak teljes ellenállását.

Londonból érkezett hírek szerint a londoni benemavatóbizottság visszahívta azt a három szakértőt, akik Rómában az olasz önkéntesek hazahozataláról tárgyalt. A szakértők visszahívása a megkezdett tárgyalások megszakadását jelentené.

A magyar követség teljes személyzete elutazott Moszkvából

A Szovjet-Oroszországban lévő magyar alattvalók érdekvédelmét a moszkvai japán nagykövet vette át

Londonból jelentik: A „Daily Telegraph” moszkvai jelentése közli, hogy Arnóczy-Jungerth magyar követ szombaton éjszaka 12 órakor a követség személyzetével Varsón keresztül visszautazott Budapestre. Moszkvában csak egy követségi tisztviselő maradt, aki a likvidálás ügyét intézi. A magyar kormány a Szovjet-Oroszországban élő magyarok ügyének intézésére a japán nagykövetet kérte fel.

A Daily Telegraph részleteket is ír a moszkvai magyar követség személyzete elutazásáról.

Eszerint Arnóczy-Jungerth magyar követ elutazása alkalmával a moszkvai pályaudvaron megjelent az angol nagykövet vezetésével az egész diplomáciai kar, hogy búcsút vegyen a távozó magyar követségtől. A búcsúnál csupán a szovjet nem képviseltette magát.

A magyar követség eltávozásával kapcsolatban még az angol arról értesült, hogy a szovjet legközelebb nagy diplomáciai offenzívát indít a komintern-egyezmény aláíró hatalmai ellen.

A jugoszláviai kormányválság új külpolitikát fog hozni

Francia fellegység szerint Jugoszlávia eltávolodik a Berlin-Róma tengelytől és a demokráta államokhoz közeledik

Párizsból jelentik: A Stojadinovic-kormány távozását francia körökben nagy örömmel vették tudomásul. Ezt a tényt egyenesen főbenjáró szempontnak tekintik a jugoszláv külpolitika alakulásában. Ezek a francia körök t. i. úgy hiszik, hogy Belgrád külpolitikája rövidesen módosul, belpolitikája pedig a diktatura teljes felszámolása után a demokratikus rendszer felé tolódik. A francia lapok Sztvojkovic kormányát átmenetinek tartják és azt jóslják, hogy nincs messze az idő, amikor a délszláv egység teljesen megvalósul. Jugoszlávia történelme döntő fordulat elé jutott, ami — az Oeuvre szerint — abban fog megnyilvánulni, hogy a jugoszláv külpolitika összekötését lazítani fogja a Róma—Berlin-tengelytel és a demokráta államokhoz közeledik.

A jugoszláv kormányválság középpontjában

kétségtől a horvát kérdés áll. Pál régens hercegnek legutóbbi londoni látogatása alkalmával különösen felhívta a figyelmét a horvát kérdés megoldására.

A római sajtót is erősen foglalkoztatja a jugoszláv kormányválság. Az olasz lapok szerint is a horvát kérdés idézte elő a válságot. A Messagero úgy látja, hogy most, miután külpolitikailag megoldották a legfontosabb kérdést, a Magyarországhoz való közeledés kérdését, a legfontosabb belpolitikai kérdés megoldása van soron. Az olasz lap őszinte örömmel üdvözlölné, ha végleges megegyezés jönne létre a szerbek és horvátok között. Hisz Stojadinovic is kész volt széleskörű tartományi önkormányzatot biztosítani a horvátok számára. Ennél többet pedig ma egyetlen jugoszláv államférfi sem adhat.

Az ir terroristák játékléggömbökben és levelekben küldik a robbanó anyagokat

Londonból jelentik: Az ir terroristák új módszerekkel kezdenek dolgozni. Coventry gyár városban öt gyárba játékléggömböt csempésztettek be, melyekbe kicsi bombákat rejtettek el. A bombák minden gyárban felrobbantak. Ezenkívül a nagy londoni áruházak egymásután kapják a robbanó anyagokkal telt leveleket, melyek felbontásuk alkalmával robbannak föl. A rendőrség teljes erővel dolgozik a további merényletek megakadályozásán. Londonban egy házkutatásnál nagymennyiségű robbanó anyagokat találtak. Azt hiszik, hogy itt a tejtélyes merénylők egyik robbanó anyagraktárát sikerült felfedezni.

Fokozottabb ellenőrzés alá helyezik a külkereskedelmi ügyletekkel foglalkozó pénzintézeteket

Módosították illetve kiterjesztették a Nemzeti Bank ellenőrzési jogát

Bucurestiből jelentik: Az 1938 augusztus hó 30-iki minisztertanács nagyfontosságú határozatot hozott az exportüzleteket és külföldi hitelügyleteket bonyolító pénzintézetek rendszeres ellenőrzésére. A 296—1938. szám alatt közölt minisztertanácsi napló egyes rendelkezéseit a szerdai minisztertanács felülvizsgálat alá vette és a következőképpen módosították:

A minisztertanácsi napló 2-ik szakaszának e, g, h, i, j bekezdéseit módosítva, a jövőben csak a Nemzeti Bank előzetes engedélye alapján bonyolíthatók le a következő bankügyletek: 1932 május 12. után kötött kivitelű kereskedelmi ügyleteknél bankári jutalékok, az áruforgalommal kapcsolatos költségek, szállítási kiadások és az áruforgalommal kapcsolatos ily jellegű kifizetések: román vállalatoknál befektetett idegen tőkék részvételű évi átlaglagos befektetett tőke öt százalékáig s ezzel kapcsolatosan bármily természetű román vállalatnak hosszabb, vagy rövidebb lejáratra szóló hitelek folyósítása.

Hasonlóképpen jogában áll a jövőben a Nemzeti Banknak minden olyan esetben, amikor azt szükségesnek látja, közbelépni és a hivatkozott minisztertanácsi naplóban meghatározott bankári ügyletek lebonyolítását felfüggeszteni.

Ezzel a rendelkezéssel a Nemzeti Bank fokozottabb ellenőrzés alá veszi a külföldi áru- és hitelügyletek lebonyolítására jogosított pénzintézeteket, nyilván a valutavisszaélések megelőzése céljából, mert a minisztertanácsi napló az ország pénzügyének védelmével indokolja az intézkedést.

A római egyetem diákjai milícia-csapatot alakítottak, amelynek zászlóját Mussolini legkisebb leánya, Anna Mária avatta föl.